7-ci sinif "Coğrafiya" fənni (Azərbaycan dilində) üzrə dərslik və metodik vəsaitinin qiymətləndirilməsi və nəşrqabağı ekspertizası zamanı nəzərdən keçirilmiş irad və təkliflərin

CƏDVƏLİ

№	İrad və təklif	Nəşriyyatın (onun müəlliflərinin) münasibəti	Qəbul edildi/nəzərə alınmır	Yekun
	1-ci hissə dərslik			
1.	S-7: 3-cü cümlə - bilir yox, bilirlər.	Redaktə	Qəbul edildi.	
2.	S-8: Dərsə başlarkəndə- Sinqapurun əhali tərkibinin müxtəlifliyi tarixi amillərlə bağlıdır cümləsində, Sinqapurun tarixi qısadır həm bu müxtəliflik iqtisadi inkişaf ilə bağlıdır deyilir deyə, tarixi amillə bağlılığı yığışdırmaq lazımdır.	Sinqapurun tarixi 14-15 ci əsrlərə dayanır. Sinqapur 19-cu əsrin əvvəllərində Böyük Britaniyanın müstəmləkəsi olduqdan sonra beynəlxalq ticarət mərkəzinə çevrildi. Britaniya hakimiyyəti dövründə Sinqapura müxtəlif etnik qruplardan olan insanlar gətirirdi. Malaylar yerli əhali olsa da, çinlilər əsasən ticarət və sənaye sahələrində, hindlilər isə işçi qüvvəsi kimi çalışırdı. Bu Sinqapurun çoxmillətli olması üçün tarixi amil sayılır. Dövlətlərin iqtisadi inkişafında tarixi amillərin də rolu vardır (kolonializm).	Nəzərə alınmır.	
3.	Səhifə 9. "Fəaliyyət" blokunda verilmiş 4-cu tapşırığın "b" variantının tələbini F təsvirlərinə əsasən cavablandırmaq mümkün deyil.	Redaktə	Qəbul edildi.	
4.	Səhifə 10. 4-cu cümlədə "coğrafi movqe" ifadəsindəki orfoqrafik səhv redaktə olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	
5.	Səhifə 10. "Böyükmiqyaslı xəritələrdə (məsələn, planda) kiçik ərazilər təsvir edildiyi üçün orada meridian və paralellər verilmir." ifadəsində mötərizdə plan verilməsi doğru deyil. Çünki plan xəritə deyil.		Qismən qəbul edildi.	

6.	Səhifə 10. Sonuncu cümlədə “ərazidə dəqiq yerini gostərir” ifadəsində orfoqrafik səhv redaktə olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	
7.	Səhifə 10. “A” təsvirində xəritə üzərindəki məntəqlərin koordinatları dəqiq nöqtə formasında göstərilməsi məqsədəuyğundur. Əks halda dəqiqlik çatışmır. Xəritənin aşağı hissəsindəki istiqaməti bildirən yazı dilimizə tərcümə olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	
8.	S-10: altılı sistemin tətbiqini dərslikdə də vermək lazımdır. C sxemində 625332 nin tapılmasını izah etməyə ehtiyac var. C sxemində 0-9 dək bölünmə göstərilməlidir. Metdikdə verilməsi şagird üçün kafi deyil. Şagird metodik vəsaitə baxmadan da dərsliyi oxuyaraq anlaması üçün, dərslikdə rəqəmlər və izah qısa da olmaq mütləq lazımdır.	Dərslikdə aydın izah edilib.	Nəzərə alınmır.	
9.	S-10: Böyükmiqyaslı xəritələrdə (məsələn, planda) – cümlənin içində plan böyükmiqyaslı xəritə ilə eyniləşdirilir. Xəritələdə dərəcə torunun olması ilə planın sektorlara bölünməsi düzgün izah edilmir və qarışıqlığa səbəb ola bilər.	Təkrar-5 bənd	Təkrar	
10.	S-11: GPS beynəlxalq qəbul edilmiş termin kimi dərslikdə saxlanılmasını, mötərizədə isə açıqlamasının verilməsi daha labüddür. Beləliklə şagirdlər beynəlxalq terminolgiyanı da mənimsəmiş olar və milli adları da uyğunlaşdıra bilərlər. dərslikdə QMS kimi yox, GPS kimi verilsin.	Dərslik öz dilimizdə yazıldığı üçün birinci növbədə QMS verilməsi məqsədəuyğundur. Onsuz da izahı GPS kimi mötərizədə verilib. Bu qanunauyğun olaraq bütün dərslikdə eyni stildə verilmişdir.	Nəzərə alınmır.	
11.	Səhifə 11. Sonuncu cümlədə qeyd olunan “iqtisadi-coğrafi mövqe” anlayışı ilə şagird bu mövzuya qədər tanış deyil.	Redaktə	Qəbul edildi.	Cümlə artırmaq
12.	Səhifə 12. B və A xəritə-sxemdə Nax MR aid olan eksklavlara diqqət yetirilsin.	Xəritələrin ölçüsü kiçik olduğu üçün bu ərazilər aydın seçilmir.	Qəbul edildi.	
13.	S-12: C təsvirində dərəcələrin yanında “Ş” və “Şm” qısaltmalarının yığışdırılması. Şagirdlərə xəritə bacarıqları aşılanması üçün, şərq və şimal	Redaktə	Qəbul edildi.	

	istiqamətlərini rəqəm və əraziyə əsasən müəyyən etməlidirlər. Xəritələrdə dərəcələrin yanında qısaltmalar verilmir.			
14.	S-12: İzahetmədə Azərbaycanın ərazisini “şimaldan cənuba” ifadəsini, “cənubdan şimala” düzəldilsin (hesablama kiçikdən böyüyə doğru olduğu üçün, istiqamət də, ekvatordan qütbə doğru olmalı).	Bu hissədə şagirddən hesablam işlərinin aparılması tələb edimir.	Nəzərə alınmır.	
15.	S-13: “Xəzər dənizinə çıxışının olması..” ilə başlayan cümlənin rüdaktəsi – “Ölkəmzin Xəzər dənizinə çıxışının olması Avropa və Asiya ilə ticarət və nəqliyyat əlaqələrinin genişlənməsinə səbəb olmuşdur” kimi olmalı.	Redaktə	Qəbul edildi.	
16.	S-13: F təsvirində - Bakı dəniz limanı, Ələt. (Ələt əlavə edilsin)	Redaktə	Qəbul edildi.	
17.	S-13: Fəaliyyət bölməsində 3-cü tapşırıqda “Xəzər dənizinə aid liman şəhərlərini müəyyən edin.” Tapşırılır, lakin E təsvirində ancaq liman şəhərlərinin adları qeyd edilib. Tapşırığı daha maraqlı etmək üçün başqa şəhərləri də təsvirə əlavə etmək lazımdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
18.	Səhifə 13. “Ölkəmizin relyef-iqlim şəraiti, təbii ehtiyatları və mövqeyi tarixi “İpək yolu” nəqliyyat dəhlizinin açılmasına səbəb olmuşdur.” ifadəsində uslub baxımından redaktəyə ehtiyac var. Aşağıdakı kimi qeyd olunması məqsədəuyğundur. “Ölkəmizin relyef-iqlim şəraiti, təbii ehtiyatları və mövqeyi tarixi “İpək yolu” nəqliyyat dəhlizinin ölkəmizdən keçməsinə səbəb olmuşdur.”	Redaktə	Qəbul edildi.	
19.	Səhifə 13. “Fəaliyyət” blokunun 3-cu tapşırığının şərtində qeyd olunan “D və E xəritələrinə əsasən” və eyni zamanda tapşırığın “b” variantının şərtində qeyd olunan “D xəritəsində” ifadələrində “xəritə” ifadəsi “xəritə-sxem” ifadəsi ilə əvəz olunması məqsədəuyğundur.	Xəritə-sxem də kartoqrafik təsvir olaraq elə xəritənin bir formasıdır.	Nəzərə alınmır.	

20.	Səhifə 14. Birinci cümlədə "Meksikanın Çiapas ştatı olkənin cənub-şərqində" ifadəsində orfoqrafik səhv redaktə olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	
21.	Səhifə 14. İkinci abzasda qeyd olununa məkana aid "Meseta yaylası" ifadəsi silinsin sadəcə rütubətli meşələr ifadəsi qalsın.(Cənubi Avropada olan Meseta ilə qarışmamağı üçün)	Burada hər iki məntəqə verilmədiyi və ancaq Mərkəzi Amerikadan bəhs edildiyi üçün çaşqınlıq yaratmaz.	Nəzərə alınmır.	
22.	Səhifə 14. 3-cu abzasda "Çiapas ərzaq məhsullarının 90 faizindən çoxunu ABŞ-yə ixrac etsə də" ifadəsində orfoqrafik səhv redaktə olunub "ABŞ-a" olaraq qeyd olunsun.	"ABŞ-yə" kimi yazılış yeni qəbul edilmiş orfoqrafik qaydalara əsaslanaraq doğrudur.	Nəzərə alınmır.	
23.	Səhifə 14. "Fəaliyyət" blokunda verilmiş 1-ci tapşırığın "b" variantının tələbini B və C təsvirlərinə əsasən cavablandırmaq mümkün deyil. Təsvirlər dəqiqləşdirilsin yaxud tapşırıq redaktə olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	
24.	Səh-14 ikinci abzasda Meseta yaylasının Şimali Amerikada yerləşdiyi yazılır. Meseta yaylası Pireney yarımadasında İspaniya ərazisindədir.	Coğrafi bir adın yalnız bir ərazidə olması şərti yoxdur. Hər ikisində də var. Bunun səbəbi ispanların köç etdikləri Meksika da ispandilli olmasıdır. Meseta ispanca hündürlük, dağ mənasındadır.Təbii olaraq hər iki ölkə bu adı istifadə etmişdir.	Nəzərə alınmır.	
25.	S-14: Dərinləşdirmə bölməsində Meseta yaylası ilə yanaşı Los Altos da qeyd edilsin və Takana vulkanının yüksəkliyi dərslikdəkindən daha yüksəkdir, 4080m.	Los Altos Meksikanın Çiapas (Chiapas) əyalətinin yaylalar ərazisidir. Yəni yaylalar qrupuna verilən addır. Bu yaylaların hündürlüyü də 3000 m yüksək deyil. Ümumi əyalətin yəni Çiapasın ən hündür dağı elə Takana vulkanıdır.	Nəzərə alınmır.	
26.	S-15: Dəyərləndirmədə planda təqdim edilən şimal istiqamətini bildirən ox xaç kimi, ortasından ştrix yox, aşağı ucunda aypara, oyuq kimi təsvir edilsin. Bu milli dəyərlər baxımından daha vacibdir. O işarə avropa ölkələrində istifadə edilir.	Redaktə	Qəbul edildi.	
27.	Səh-16 da B şəklində xəritə daha aydın olsa yaxşı olardı.	Xəritə aydın təsvir edilib, sadəcə olaraq CİS xəritəsi olduğu üçün belə bir görüntüyə malikdir.	Nəzərə alınmır.	

28.	Səhifə 16. Fəaliyyət blokunda 1-ci sualda. Dünyanın siyasi xəritəsi (səh 88) olmalıdır.(Çünki MMV-də koordinat,qonşu ölkələrə görə mövqeyi verilib)	Redaktə	Qəbul edildi.	
29.	Səh-17 dəki neftli ərazilərin CİS xəritəsi də daha aydın, sadə seçilsə şagirdlər üçün daha öyrədici olar.	Bu xəritədə CİS-in laylardan ibarət olması anlayışı əsas məqsəddir. Neftlə əlaqəli hər hansı bir məlumatın verilməsi zərurəti yaranmır.	Nəzərə alınmır.	
30.	Səh-18 “uzaqdan zondlama” “distant zondlama” ilə əvəz olunsa daha məqsəduyğun olacardı.	Mövzuda kifayət qədər terminlər olduğu üçün distant terminini də əlavə edilməsi yüklənməni artırmış olar. Yuxarı siniflərdə istifadə edərik təklif üçün təşəkkür edirik.	Nəzərə alınmır.	
31.	Səh-18 Fəaliyyət blokunda sual 1-c də “yandakı” sözü “sağdakı” sözü ilə əvəz olunsa daha yaxşı səslənər.	Redaktə	Qəbul edildi.	
32.	Səhifə 18. “Kompüter avadanlığı CİS proqramını işlətmək üçün kompüterlər” ifadəsində redaktəyə ehtiyac var. “CİS proqramı” deyə bir anlayış yoxdur.	Redaktə	Qəbul edildi.	
33.	Səh-19 dakı sxemdə ikinci cismin nə olduğu aydın deyil.	Redaktə	Qəbul edildi.	
34.	Səhifə 20. A təsvirindəki göstəricilərlə B təsvirindəki göstəricilər uyğunlaşmır. Redaktəyə ehtiyac var.	Redaktə	Qəbul edildi.	
35.	Səhifə 20. Fəaliyyət blokunda 2-ci sualın şərhində “Sahara” əvəzinə “Böyük Səhra “ qeyd edilsin.	Coğrafi adların Beynəlxalq miqyasda qəbul edilmiş formasının milliləşdirilməsi doğru deyildir.	Nəzərə alınmır.	
36.	S-20: İzahetmədə təqdim edilmiş iki sxemdə kəmiyyət ölçüsü birində milyon barel ilə, digərində isə milyon ton ilə verilsə də, kəmiyyətlər eynidir, hər ikisində ən böyük kəmiyyət 15 dir. Bir ton 7 barelə yaxın olduğu üçün, ləmiyyətlər ciddi fərqlənməlidir, eyni verilməsi düzgün deyil.	Redaktə	Qəbul edildi.	
37.	Səhifə 21. Son abzasda son cümlə “təbii fəlakətlərdən qorunmağa imkan verir” ifadəsi “təbii fəlakətlərdən qismən qorunmağa imkan verir” ilə əvəzlənsin.	Redaktə	Qəbul edildi.	
38.	Səhifə 21. Kənd təsərrüfatı anlayışı ilə şagird bu mövzuya qədər tanış deyil. Eyni zamanda “Fəaliyyət” blokunun 3-cu tapşırığının şərtində D və E xəritələrinə	Kənd təsərrüfatı xüsusi termin olmadığı üçün və aşağı siniflərdən məlumatlı olduğu üçün izaha ehtiyac yoxdur. Mövcud 9-cu sinif dərsliyində	Nəzərə alınmır	

	əsasən deyil, xəritə-sxeminə əsasən yazılmalıdır. 3-cu tapşırığın “a” variantının şərtində D xəritəsinə əsasən kənd təsərrüfatı üçün əlverişli olan əraziləri müəyyənləşdirmək mümkün deyil. (Nəzərə alın ki, D təsvirində təkcə əkin sahələri təsvir olunub. Bu məlumatı ümumi kənd təsərrüfatı üçün vermək doğru deyil. Tapşırıqların şərti redaktə olunmalıdır.) “c” variantında “E xəritəsinə” deyil “E xəritə-sxeminə” əsasən yazılmalıdır.	xəritə sxemin izahı verilmişdir. Dərslikdə verilən nümunə issə xəritədir.		
39.	Səh-21 dəki E şəklində Türkiyə geosinklinalda yerləşir və təbii fəlakət riski olan ölkə kimi təsvir olunmayıb.	Redaktə	Qəbul edildi.	
40.	Səh-22 də C təsvirində qara kvadrat aydın deyil.	Redaktə	Qəbul edildi.	
41.	Səhifə 22. A blokunda verilən xəritədə koordinatlar qeyd olunsun. C blokunda verilən şəkildə Tətbiqə aid şəkil görünmür.	CİS tətbiqi şəkil və mətnlə birgə izah edilib. Amerikada bir turizm şirkətində CİSdən istifadə ilə turların təşkili əks olunub	Nəzərə alınmır	
42.	Səhifə 23. “Layihə” blokunun tələbi yaş səviyyəsinə uyğun deyil.	Redaktə	Qəbul edildi.	
43.	Səhifə 24. “Ümumiləşdirici tapşırıqlar” blokunun 2-ci tapşırığında planda şərti işarələri qeyd olunan hissədə (legendada) qara üçbucaq işarəsi və “dəmir filizi” ifadəsi silinsin. Rus bölməsi ilə eyniləşmiş olar. (MMV-də tapşırığın izahında da qeyd olunan məsələyə düzəliş olunsun. (Qeyd: İşarə hakim yüksəkliyi göstərir. Eyni zamanda plan üzrində şimal istiqaməti bildirən “N” hərfi silinərək dilimizə tərcümə olunaraq “Şm” olaraq qeyd olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	Yeni təklif
44.	Səhifə 24. 2-ci sualda verilən planda bataqlıq və göl meyilli hissədə formalaşa bilməz. Təklif edirəm ki, berqştrixlərdən istifadə edib aşağı meyilliyi göstərilsin. C sualında siistemınə kimi düşüb. İ silinsin	Verilən plan konkret ərazini təsvir edir. Göl və xüsusilə bataqlığın yerləşdiyi hissədə horizontallar bir-birindən kifayət qədər böyük məsafədə yerləşdiyi üçün ərazinin meyilliliyi azdır.	Nəzərə alınmır.	
45.	Səh-24 Ümumiləşdirici tapşırıqlarda sual 2-də verilən planda “abadlaşdırılmış ərazilər” planın legendasında və	Abadlaşdırılmış yol legenda da planda da eyni təsvir edilmişdir.	Nəzərə alınmır.	

	planda fərqli rənglərdədir.			
46.	Səhifə 25. Suriya ilə sərhədə yaxın Türkiyənin cənubunda baş vermiş zəlzələ seriyası..... kimi yazılsın.	Bu ifadə mövzunun məqsədindən kənardır.	Nəzərə alınmır.	
47.	Səhifə 25. Verilən şəkil aydın deyil. Relyefdə yaranmış fərqi görmək şagirdlərə çətin olacaq.	Şəkil şagirdlərin onun təhlil etməsi üçün kifayət qədər aydındır. Şəkildə əkin sahəsində baş vermiş dəyişiklik rəqəmlərlə göstərilməsi şəklin şagirdlər tərəfindən daha aydın başa düşülməsinə imkan verir.	Nəzərə alınmır.	
48.	Səhifə 26. “B” təsvirində verilən Şimali Amerika tavası və Avrasiya tavası anlayışları ilə şagirdlər bu mövzuya qədər tanış deyillər.	Şagirdlər litosfer tavaları ilə “Təbiət” fənnindən tanışdırlar.	Nəzərə alınmır.	
49.	Səhifə 27. Son abzasda qeyd olunan “tıxanmış kanalını təmizlədikdən sonra” nə qədər real olabilər? Təhlükə baxımından	Mətndə verilən məlumat real hadisədir. Qeyzerlərin kanallarında olan təzyiq onların yalnız su buxarı və isti su püskürməsi üçün yetərlidir.	Nəzərə alınmır.	
50.	Səh-27 İslandiyada qeyzerlər isti bulaqlar kimi qeyd olunub.		Qəbul edildi.	
51.	S-28: Mantiyanın tərkibi izah edilən ikinci cümlədə, maqnezium metalını da əlavə etmək lazımdır, maqneziumun adı mütləq qeyd edilməlidir mantiya üçün, maqnezium mantiyadan ikinci yeri tutur.	Redaktə	Qəbul edildi.	
52.	Səhifə 28 A blokunda verilən sxemdə solda 1900m-in bitişi sağda 2900m verilib. Bir az çaşqınlıq yaradır.	Sağ tərəfdə mantiyanın ümumi qalınlığı verilib. Sol tərəfdə qeyd edilər üst (1000 km) və alt mantiyanın (1900 km) qalınlıqları cəmidir. Çaşqınlıq deyil, aydınlıq yaradır.	Nəzərə alınmır.	
53.	Səhifə 28-29. Mətn hissədəki məlumatla C təsvirindəki məlumat uyğunsuzluq yaradır. Belə ki, mətn hissədə yer qabığının qalınlığı dağlarda 70km qeyd olunduğu halda C təsvirində isə 90km olaraq qeyd olunmuşdur.	C-də Yer qabığının ən qalın və nazik hissələri verilib.	Nəzərə alınmır.	
54.	Səhifə 29. D blokunda verilən məlumatlarda Daxili nüvənin tərkibinində dəmir və nikel olduğu qeyd olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	

55.	Səh-30 A şəklində vulkanın elementləri “maqma ocağı” “vulkan ocağı” kimi yazılsa daha doğru olmazmı?	Bu hissə vulkanın əsas maddəsi olan maqmanın olduğu hissədir. Ona görə “maqma ocağı” kimi yazılması daha məqsədəuyğundur.	Nəzərə alınmır	
56.	S-30: Vulkan sxemində “maqma ocağı” verilir, s-29 –da isə “vulkan ocağı” deyilir. Bu iki termin uzlaşdırılsın.	Redaktə	Qəbul edildi.	
57.	S-30: ilk cümlə sonunda cəmdə yazılmalı – “formalarıdır”.	Redaktə	Qəbul edildi.	
58.	S-31: “Bir neçə əsr müddətində..” cümləsində düzəliş, “Uzun müddət ərzində...”	“Uzun müddət” qeyri-müəyyən zamandır. Bir neçə əsr daha doğrudur. çünki yatmış vulkanların püskürməsi bu müddət ərzində dayanmışdır.	Nəzərə alınmır.	
59.	S-31: ikinci cümlədə “Aktiv vulkanlar kimi onların da maqma ocağı var” cümləsində maqma - vulkan olacağı olmalı. Aktiv vulkanları izah edəndə vulkan ocağı var deyilməyib. Orada əlavə edilsə yaxşı olardı. Bir də, aktivlik müşahidə edilir cümləsini, “Gələcəkdə püskürə bilərlər” ilə əvəz edilsin.	Vulkanın izahına dair bütün mətnlərdə maqma ocağı qeyd edilmişdir və daha məqsədəuyğun hesab edilir. Aktiv vulkanların təsviri və izahından onların maqma ocağına malik olması aydın olur. maqma ocağı olmayan vulkan püskürə bilməz.	Nəzərə alınmır.	
60.	S-31: Sönmüş vulkanların izahında əlavə edilsin “Bir daha püsgürməsi guman edilmir”.	Redaktə	Qəbul edildi.	
61.	Səh-31 də 8-ci sualda səh-86-87-ci səhifələrdə Dünyanın fiziki xəritəsinə vulkanlara aid xəritə üzrə iş var amma vulkanlar qeyd olunmayıb xəritədə.	Şagirdlər atlasda verilən xəritələrdən daha çox istifadə edirlər. Səh. 33-də vulkanların xəritəsi var. Müəllim şagirdləri bu tapşırığı necə yerinə yetirilməsi üçün istiqamətləndirir.	Nəzərə alınmır.	
62.	Səh-32 qeyzerlər haqqında məlumatda qeyzerlərdən isti su çıxdığı yazılır. Amma qeyzerlərdən daha çox su buxarı və su çıxır. Düzəliş olunsa daha doğru olar.	Redaktə	Qəbul edildi.	
63.	Səhifə 32. “Fəaliyyət” blokunda “e” variantının şərtində “B xəritəsinə” deyil, “B xəritə-sxeminə” olaraq yazılmalıdır.	B-də verilnə xəritədir və onun üzərində vulkanlar qeyd edilmişdir.	Nəzərə alınmır.	
64.	S-32: püskürmə tərkibinə görə vulkanların ikiyə ayrılması və buraya palçıq vulkanlarının əlavə edilməsi mövzunun daxilində belə təzad törədir. Mövzuya başlarkən vulkanın maqmanın səthə çıxaraq soyumasından əmələ gəldiyini deyir və burada	7-ci sinif üçün belə akademik təsnifata gərək yoxdur. Palçıq vulkanlarının “yalançı vulkan” olması mətndə qeyd edilmişdir.	Nəzərə alınmır.	

	maqmadan fərqli maddənin vulkana aid edilməsi yolverilməzdir. Palçıq vulkanları maqmatik vulkanlara aid edib və pükürdüyü maddəyə görə ikiyə aid etməklə yanlış istiqamətləndirmiş oluruq şagirdləri. Palçıq vulkanlarını əlavə olaraq, yalançı vulkanlar kimi verilməsi düzgündür. Lakin, püskürmə tərkibinə görə vulkanlar maqmanın, lavanın tərkibinə görə təsnif edilməlidir. Cümlə düzəliş edilməlidir: "püskürmə tərkibinə görə vulkanlar iki qrupa bölünür: sıyıq lava və qatı lava. Sıyıq lava okean tərkibli Yer qabığı olan ərazilərdə, qatı lava isə kontinental Yer qabığı yayılan ərazilərdə rast gəlinir. Sıyıq laya pükürən vulkan konusları hündür olmur. Misal, Havat tipli vulkanlar. Qatı lava püskürən vulkanlar isə hündür konusa malik olur. Misal Stramboli, bunlara stratovulkanlar da deyilir." Kimi düzəliş etmək olar.			
65.	Səhifə 34. A blokunda verilmiş xəritədə Nax MR aid mineral sulara aid şərti işarə əlavə edilsin. (Mineral sular muzeyi deyilir əraziyə)	Redaktə	Qəbul edildi.	
66.	Səh-35 birinci abzasda Böyük İşıqlı vulkanı haqqında məlumat vardır və bu vulkanın kraterində olan göl haqda yazılmışdır. Şəkildə vulkan gölünün aydın göründüyü şəkil seçilsə daha gözəl olar.	Bu mövzuda şəkillər azdır.	Qəbul edildi.	
67.	S-37: "Dərinliyə doğru isə hər 33...." cümləsində "isə" sözü silinsin. Elə başa düşülür ki, sanki 3000m dərinlikdən sonra temperatur artmağa başlayır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
68.	Səhifə 38. Yaponlar bu hadisəni "Böyük Avadzi zəlzələsi" yox "Böyük Hanşin-Avaji zəlzələ fəlakəti" ("Great Hanshin-Awaji Earthquake Disaster") adlandırırlar.	Qeyd edilən ad daha qısadır və təklif edilən adın məzmununu təhrif etmir.	Nəzərə alınmır.	
69.	Səh-38 2.2 mövzu başlığı "Litosferin hərəkəti" doğru ifadədirmi?	Məzmuna uyğun verilmiş addır. Mövzuda məhz litosferin hərəkətindən bəhs edilir.	Nəzərə alınmır	
70.	S-38: A təsvirindəki şərti işarələrin verilməsi lazimdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	

71.	S-39: Fəaliyyətdə 4-cü sualda zəlzələnin 05:46-da baş verməsi səhər saatlarının insanların işə getmə saatı kimi verilməsi və bu səbəbdən də yanğınların daha çox baş verməsi ilə əlaqələndirilməsində, düzəlişə və dəqiqləşdirilməyə ehtiyac var. İşə hazırlaşmaq üçün 6:30-7:00 aralığı şagirdlərdə sual doğura bilər.	Zəlzələ haqqında verilən məlumatlarda qeyd edilmişdir. Zəlzələnin baş verdiyi saatda da işə hazırlaşan və enerjidən istifadə edən insanlar şəhərdə az deyil və yanğınların baş verməsi üçün səbəb ola bilər.	Nəzərə alınmır	
72.	Səhifə 40. A blokuna nəzərən Avstraliya tavası və Hind-Avstraliya tavası?	İrad aydın deyil.	Nəzərə alınmır.	
73.	S-42: “Qondvana” yox, “Hondvana” olmalı.dörd yerdə var.	İngilis versiyasında Qondvanadır.	Nəzərə alınmır	
74.	Səhifə 42. İlk cümlədə qeyd olunan: Yer kürəsində quru və su nisbəti ..... bu cümlədə nisbəti olmalıdır ya yeri qeyd olunmalıdır?	Nisbət olmalıdır, çünki bu nisbət faizlə ifadə olunur.	Nəzərə alınmır.	
75.	Səhifə 45. '2011-ci il mart ayının 11-də Yaponiyanın tarixində baş vermiş ən dağıdıcı Tohoku zəlzələsi sunaminin yaranmasına səbəb olmuşdur.' yazılsın.	Redaktə	Qəbul edildi.	
76.	Səhifə 45. E təsvirin adı 'Tohoku zəlzələsi' yazılsın. (elmi mənbələrdə belə adlanır)	Redaktə	Qəbul edildi.	
77.	Səhifə 45. Aşağıdakı diaqramda Senday yox Tohoku zəlzələsi yazılmalıdır. (Zəlzələyə şəhərin yox regionun adı verilib) **.**	Redaktə	Qəbul edildi.	
78.	Səhifə 45. 5. Eyler-Venn diaqramında Senday yox Tohoku və Kobe zəlzələlərini müqayisə edin yazılmalı.	Redaktə	Qəbul edildi.	
79.	Səhifə 45. İlk abzasda “Gəmilərin sahildın okeana tərəfə yönəldirlər” ifadəsi qeyd olunsun. Suallarda cavab kimi tamamlama verilməsin. Şərhi daha maraqlı olar şagirdlərə.	İrad aydın deyil. Şagirdlərin özlərinin məntiqi nəticəyə gəlmələri daha məqsədəuyğundur.	Nəzərə alınmır.	
80.	S-45: ikinci abzasda ikinci cümlə anlaşılmır: “Yaponiya Geologiya xidməti ilk təkanın 7,9 bal olduğunu qeydə alaraq təqribən 1 dəqiqə əvvəl növbəti zəlzələnin və 4-6 metr hündürlükdə sunamı dalğalarının gözlənilməsi haqqında həyəcan siqnalı vermişdir” cümləsində bir dəqiqə əvvəl nəvbəti zəlzələ ifadəsi keçmiş gələcək	Redaktə	Qəbul edildi.	

	zamanların daha asan və sadə dildə ifadə edilməsi lazımdır.			
81.	S-47: ikinci abzasda “..çilçıraqlar, mebellər və digər...” cümləsində düzəlişlər: “çılçıraqların, mebellərin və ...”.	Redaktə	Qəbul edildi.	
82.	S-48: B təsvirində sürət (km/s) –da saniyə ilə olmalıdır.	YHər yerdə qəbul edilmiş yazılış formasıdır.	Nəzərə alınmır	
83.	S-49: ikinci cümlədə “marş –rut” sözü “mar -şrut” kimi sətirdən sətrə keçilməli.	Redaktə	Qəbul edildi.	
84.	S-49: ikinci abzasda son cümlədə “Vezuvi püskürməsi” ilə başlayan cümlədə “lavanın altında” yox, “vulkan külünün altında” ilə əvəz edilsin.	Redaktə	Qəbul edildi.	
85.	Səhifə 50. 2-ci sualda hansı xüsusiyyətlərin tələb olunduğu qeyd edilsin. 4-cü sualın	Keçilən dərslərdə mövzuya dair aldıqları biliklərə əsasən şagirdlər müstəqil şəkildə xüsusiyyətləri aşkar edə bilərlər.	Nəzərə alınmır.	
86.	Səhifə 52. İlk cümlədə “mədəniyyət paytaxtı sayılan” əvəzinə “mədəniyyət paytaxtı olan” ilə əvəzlənsin.	Məzmunu dəyişmir.	Nəzərə alınmır	
87.	S-53: C təsvirində yazılar oxunmur. Təsvir daha böyük verilsin.	Mətn üçün yer qalmır. Məqsəd kiçik məntəqələrin tanınması deyil.	Nəzərə alınmır	
88.	S-54: ilk abzas son cümlə son söz, “yaradır” sözü “əmələ gətirir” ilə əvəz edilsin.	Redaktə	Qəbul edildi.	
89.	S-54: ikinci abzas son cümlə: “ən kiçik relyef formaları” –ından “ən” silinsin, yerinə, “kiçik relyef formaları mikroformalar və ən kiçik relyef formaları nanoformalardır” ilə düzəldilsin.	ətraflə təsnifata ehtiyac yoxdur. yaş səviyyəsi nəzərə alınmışdır.	Nəzərə alınmır	
90.	S-55: ikinci abzasda “ekzogen qüvvələrin” ifadəsindən sonra “dağıdıcı” sözü də əlavə edilsə daha yaxşı olar.	Ekzogen qüvvələr yalnız dağıdıcı təsirə malik deyil. Akkumulyasiya prosesi də ekzogen qüvvədir.	Nəzərə alınmır	
91.	Səhifə 55. İlk cümlədə qeyd olunan “yəni zəlzələlər” əvəzinə “zəlzələlər” ilə əvəzlənsin. B blokunda verilən hərflər daha tünd tonda veilsın. Aydın seçilməsi üçün.	Yəni sözü zəlzələlərin və tavaların hərəkətinin tektonik hərəkətlərə aid olduğunu göstərir.	Nəzərə alınmır	
92.	Səhifə 56. A blokunda verilən şəkildə oxların hamısı eyni istiqamətdə zivə sözünə yönəlsin.	Redaktə	Qəbul edildi.	

93.	Səhifə 56-57. “Mütləq hündürlüyü 500m-dən çox olan və ətraf ərazilərdən hündürlüyünə görə kəskin şəkildə seçilən relyef formasına dağ deyilir.” ifadəsində elmi dəqiqliyi artırmaq məqsədəuyğundur.	Qaydada problem yoxdur. Müxtəlif mənbələrdən götürülmüş və ümumiləşdirilmiş tərifdir.	Nəzərə alınmır	
94.	Səhifə 57. Təsvirin adında Hündürlüyünə görə dağlar yox, Hündürlüyünə görə fərqlənən dağlar yazılmalı.	Redaktə	Qəbul edildi.	
95.	Səhifə 57. Monblan dağın hündürlüyü- 4807 m bilirdik. Və hündür dağlar 2000-dən hündür, orta dağlar 1000-2000 m olmağıdır.	Son mənbələrdə 4805m-dən 4809m-ə qədər hündürlüklər verilib.	Qəbul edildi.	
96.	S-58: birinci abzasin son cümlələri: “Tektonik dağların bəziləri litosfer tavalarının...” və sonuncu cümlə də “Bu zaman dağların hündürlüyü az, deysmikliyi..” ilə əvəz edilsin.	Mövcud versiya dil üslubuna uyğun və elmi dəqiqliyə daha yaxındır.	Nəzərə alınmır	
97.	S-58: ikinci abzasda “vulkanik dag” ilə başlayan cümlədə “vulkanik” sözü qalın, bold ilə verilsin.	İlk abzasda həmin anlayış boldla verilmişdir.	Nəzərə alınmır	
98.	S-59: E təsvirində düzəliş, belə verilsin: “Draqon (Əjdaha) dağları”.	Azərbaycan dilində verilən xəritələrin hamısında Əjdaha dağları yazılıb. Ona görə Dragon mötərizədə verilib.	Nəzərə alınmır	
99.	S-59: ikinci abzas son cümlə: “Əheqqar” olmalı.		Qəbul edildi.	
100.	Səhifə 59. Təsvirin adında Əjdaha (Draqon) yox (Dragon) dağları yazılmalı.	Təklif edilən yazılış azərbaycan dilinə uyğun deyil.	Nəzərə alınmır	
101.	Səhifə 59. Son cümlədə “Sahara” əvəzinə “ Böyük Səhra” ilə əvəzlənsin.	beynəlxalq miqyasda qəbul edilən adı yazılb.	Nəzərə alınmır	
102.	Səhifə 60. İkinci abzasın son cümləsində sonluöu belə verilsin: .....dənəvər hissəciklərə çevrilir.Məsələn: qum,çınqıl və s	Çınqıl hissəcik deyil.	Nəzərə alınmır	
103.	Səhifə 60. “Fəaliyyət” blokunun 1-ci tapşırığının “c” variantının şərtində “düzənliklər” əvəzinə “ovalıq” yazılması məqsədəuyğundur.	Dağların yanında alternativ relyef kimi ovalıq yazıla bilməz.	Nəzərə alınmır	
104.	S-60: Eroziyanın izahi veriləndə, süxurların daşınması məsələsinə də toxunmaq lazımdır. Aşınma izah	Redaktə	Qəbul edildi.	

	edilәndә isә, süxurların xarici qüvvәlәrin tәsirindәn parçalandığını qeyd etmәk lazımdır. Fәrqlәndirmәk üçün dә, eroziyada daşınmanın olduğunu qeyd etmәk lazımdır. Dәrslikdә tәqdim edilmiş izahat qüsurludur vә tam deyil. Düzәliş edilmәlidir.			
105.	S-60: Denudasiyanın da izahı tam verilmәyib. Mütәqdir ki, qeyd edilsin: yüksәk әrazilәrdә xarici qüvvәlәrin tәsirindәn süxurların parçalanıb alçaq әrazilәrә daşınaraq dağların yüksәkliyinin itirilmәsidir.	Redaktә	Qәbul edildi.	
106.	Sәh-62 Azәrbaycanın fiziki xәritәsi tam verilmәyib. Tam verilsә daha doğru olar.	Mәqsәd xәritәnin müәyyәn fraqmentini әhatә edir. Buna görә böyüdülmüş şәkildә verilib.	Nәzәrә alınmır	
107.	S-66: B tәsvirindә rәqәmlәr: 24,5; 9,9; 30,1; 44,6; 8,1; 13,2.	https://www.worldatlas.com/continents	Nәzәrә alınmır	
108.	Sәhifә 67. C tәsvirindә qitәlәrin adında Avstraliya yox 66-ci Sәhifәdәki fәaliyyәt bölmündә göstәrildiyi kimi Avstraliya-Okeaniya yazılsın.		Qәbul edildi.	
109.	Sәh-68,69 da verilәn tapşırıqlara aid sxemdә coğrafi enliklәr qarışıq verilib, ardıcıllıq gözlәnilmәyib, şagirdlәrdә çaşqınlıq yaradacaq.	Burada coğrafi obyektlәrin ardıcıllığı әsas götürülüb.	Nәzәrә alınmır	
110.	Sәhifә 68-73. Aşağıdakı qrafiklәr bulanıqdır.		Qәbul edildi.	
111.	S-68 A, 69-C, 70-A, 71-C, 72-A 73-C, 78-A tәsvirlәrindә dәrәcәlәr, enlik vә uzunluqlar qeyd edilsin.			
112.	Sәhifә 70. Dünyanın әn dәrin kanyonu – Qrand-kanyon yox Böyük Kanyon (Grand Canyon) Şimali Amerikanın.... kimi yazılmalıdır.	Dünyada bu adla tanınır. Dәyişdirilmәsinә ehtiyac yoxdur.	Nәzәrә alınmır.	
113.	Sәhifә 70. B tәsvirinin adı Qrand-kanyon yox Böyük Kanyon yazılmalıdır.	Tәkrar.	Nәzәrә alınmır.	
114.	Sәhifә 71. İlk cümlәdә qeyd olunan “hәr şey” ifadәsi silinsin.		Qәbul edildi.	
115.	Sәhifә 73. “Fәaliyyәt” blokunun 4-cu tapşırığının şәrtindә “profılә әsasәn” ifadәsindәki orfoqrafik sәhv redaktә olunsun.		Qәbul edildi.	

116.	Səhifə 73. "C" təsvirində yüksəklik şkalası Avstraliya ərazisi ilə uyğunlaşmır. (Rəng çalarlarına diqqət edilsin)	Redaktə	Qəbul edildi.	
117.	Səhifə 74. 3-cü cümlədə "Burada" ifadəsi "Respublikamızda" ifadəsi ilə əvəzlənsin.	Təklif olunan variantın təbiət təsvirinə aid mətnlərdə işlənməsi məqsədəuyğun deyil.	Nəzərə alınmır	
118.	Səhifə 75. 3-cu sualda qeyd olunan Yazı yaylası xəritədə qeyd edilməyib.	Müəllimin istiqamətləndirməsi və atlaslarda olan xəritələr vasitəsilə öyrənmək mümkündür. şagirdlərin bu məlumatı bilmələri vacibdir.	Nəzərə alınmır	
119.	Səhifə 76. A şəlində Kontinent ətək qeyd olunsun. (MMV səhifə 60-da qeyd olunub) Fəaliyyət blokunda 2-ci sualda xəritə Atlantik onean nəzərdə tutulsada cavab kimi sakit okean sahili nəzərdə tutulub.	Kontinent ətəyi demək olar ki, heç bir şəkil və sxemlərdə göstərilmir. Verilməsinə ehtiyac yoxdur. 2-ci sualın cavabı B xəritəsində var.	Nəzərə alınmır	
120.	Səh-77 də sonuncu abzasda abissal düzənliklərin üzərində Orta okean silsilələri ucalır" . ""arasında, mərkəzində" yazılsa daha doğru olar.	Orta okean silsilələri həmişə mərkəzdə yerləşmir.	Nəzərə alınmır	
121.	Səh-79 sonda tapşırıqlar olan c) tapşırığında Vəlvələçayın hansı rayonlardan keçdiyini tapmaq tapşırığı verilir.	Başqa tapşırıq verilib. İrad aydın deyil.	Nəzərə alınmır.	
122.	Səhifə 79. a) sualın cavabını bilmək şagird üçün əl catandımı?	Şagirdartıq relyef haqqında lazımi qədər biliklərə malik olduğu üçün suala cavab verə bilər.	Nəzərə alınmır	
123.	Səhifə 81. Sözlükdə CİS (GİS) yox CİS (GIS) yazılmalı. İngilis dilində böyük i hərfi İ kimi yox I kimi yazılır.		Qəbul edildi.	
124.	Səhifə 81. Aşırımın izahında "Dağların zirvələrində" nə dərəcədə doğrudur.	Verilən nümunədə aşırımın zirvədən keçdiyi aydın görünür.	Nəzərə alınmır.	
125.	S-81: "GİS" düzəliş edilsin "GIS" olsun.	Təkrar 123-cü bənd	Təkrar.	
126.	S-81-83: Düzəlişlərə əsasən terminlərin də düzəlişinə baxmaq.	İrad aydın deyil. Konkret nümunələr göstərmək	Nəzərə	

		lazımdır.	alınmır.	
127.	Səh-82 də qeyzerlərdə su buxarı və isti yeraltı sular qeyd olunsun.		Qəbul edildi.	
128.	Səhifə 83. Mantiyanın şərhində. “Nüvənin üzərində yerləşən” əvəzinə “Nüvənin üzərini örtən” əvəzlənsin.	Verilən ifadə daha uyğundur.	Nəzərə alınmır.	
129.	Səh-84 Azərbaycanın fiziki xəritəsində Zəfər zirvəsi də qeyd olunsun.		Qəbul edildi.	
130.	Səh-85 də verilən xəritədə Vəlvəlçay verilməyib, onun əvəzinə Qusarçay və ya Qudyalçay yazılsa daha asan olar şagirdlərdə.	Tapşırığa aid xəritədə verilib.	Nəzərə alınmır.	
131.	Səh-85 Azərbaycanın siyasi-inzibati xəritəsində Ağdərə də qeyd olunsun		Qəbul edildi.	
132.	Səh-86-87 də Dünyanın fiziki xəritəsində Şimali Amerikanın ən hündür zirvəsi Mak-Kinli- Denali kimi də qeyd olunsun. Mətndə Denali kimi verilib.	Zirvənin köhnə adı qaytarılıb. Mak-Kinli adlanır.	Nəzərə alınmır.	
133.	**Səhifə 10.** 3-cü abzasda “**Böyükmiqyaslı xəritələrdə (məsələn, planda) ...**” deyil, “*Böyükmiqyaslı kartoqrafik təsvirlərdə (məsələn, planda) ...*” yazılmalıdır.	Təkrar 5-ci bənd	Təkrar	
134.	**Yenə həmin səhifədə** A şəklində verilmiş xəritədə məntəqələri göstərən rəqəmlərin yanında nöqtə qoyulmalıdır ki, məntəqənin koordinatlarını dəqiq müəyyən etmək mümkün olsun.	Təkrar 7-ci bənd	Təkrar	
135.	**Səhifə 12.** B şəklindəki xəritədə paralel və meridianlar göstərilməlidir.	Butrada Azərbaycana qonşu ölkələri ifadə etməsi üçün sadə xəritə lazımdır. Hesablama aparılmayacaq.	Nəzərə alınmır.	
136.	**Yenə həmin səhifədə** 3-cü abzasda “**Ölkənin ərazisi 38°–42° şimal enlikləri və 44°–51° şərq uzunluqları arasında yerləşir**” deyil, “*Ölkənin ərazisi 38°25′–41°55′ şimal enlikləri və 44°46′–51°45′ şərq uzunluqları arasında yerləşir*” yazılmalıdır.	Məlumatlar düzgündür.Mənbə Azərbaycan Respublikası Coğrafiya Cəmiyyəti	Nəzərə alınmır.	
137.	**Yenə həmin səhifədə** C şəklindəki xəritədə paralel və	Biz şagirddən kartoqrafik bir hesablama istəmirik	Nəzərə	

	meridianlar 1°-dən bir çəkilməlidir ki, Azərbaycanın koordinatlarını müəyyən etmək mümkün olsun.	ki detallı 1 dərəcədən koordinat verək. Onsuz da eyni ölçülər mətndə də verilib. Sadəcə xəritə və mətn əlaqəsi qurulması istənilib.	alınmır.	
138.	**Səhifə 13.** 1-ci abzasda "**"Ölkəmizin relyef-iqlim şəraiti, təbii ehtiyatları və mövqeyi tarixi "İpək yolu" nəqliyyat dəhlizinin açılmasına səbəb olmuşdur"**" deyil, ""*Ölkəmizin relyef şəraiti, təbii ehtiyatları və mövqeyi tarixi "İpək yolu" nəqliyyat dəhlizinin açılmasına səbəb olmuşdur*"" yazılmalıdır.	Təkrar 18-ci bənd	Təkrar	
139.	**Səhifə 14.** 1-ci abzasda Meksikanın Çiapas (Chiapas) ştatının koordinatları hər hansı bir məntəqənin koordinatı kimi verilmişdir. Bu isə doğru deyildir. Burada ştatın hansı koordinatlar arasında yerləşdiyi verilməlidir.	Redaktə	Qəbul edildi.	
140.	**Səhifə 16-17.** B, D və F şəkillərində verilmiş CİS xəritələrində şərti işarələrin izahı verilmədiyindən bu xəritələrdən heç bir informasiya almaq mümkün deyildir. Ona görə də **səhifə 17**-də fəaliyyətdəki 6-cı tapşırığı yerinə yetirmək mümkün deyil.	Burada əsas məqsəd xəritənin oxunması deyil, CİS dən istifadə sahələri haqqındadır. Suallarda birbaşa xəritə oxunması ilə bağlı sual yoxdur. Ümumi soruşulur. 6-cı sualda da CİS in əhəmiyyəti soruşulur xəritədən heç bir bilik tələb olunmur. Xəritə və şəkillərin izahı birbaşa qarşısındakı mətndə qısaca verilmişdir.	Nəzərə alınmır.	
141.	**Səhifə 21.** D şəklində verilən xəritədə əkin sahələrinin yayıldığı ərazilər yaxşı təsvir olunmamışdır. Buraya MV-də **səhifə 24**-də verilmiş xəritəni qoymaq lazımdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
142.	**Yenə həmin səhifədə** E şəklində verilmiş xəritənin altında "*Dünya risk indeksi ölkələrin təbii fəlakətlərə nə dərəcədə məruz qala bilməsini və ölkələrin bu kimi hadisələrə hazırlıq səviyyəsi göstərir yazılmalıdır*[1]" yazılmalıdır ki, xəritənin məzmunu aydın olsun.	Xəritə başlığı olaraq iri mətn kimi yazılması məqsədəuyğun deyil	Nəzərə alınmır.	
143.	**Səhifə 22.** 1-ci abzasın 2-ci cümləsində "**Şəhər müxtəlif xalqların çoxluğu, ...**" deyil, "*Şəhər etnik*	Şagird etnik tərkib anlayışı ilə tanış deyil.	Nəzərə alınmır.	

[1] https://landgeist.com/wp-content/uploads/2021/10/world-risk-index-1.png

	tərkibin zənginliyi ilə, ...” yazılmalıdır.			
144.	**Səhifə 30.** 2-ci abzasda “**Onların kraterində yüksək temperatura malik lava və zəhərli qazlar olur**” deyil, “*Onlar püskürən zaman atmosferə xeyli miqdarda karbon qazı daxil olur*” yazılmalıdır.	Məzmun dəyişmir. Bundan başqa vulkanlar yalnız karbon qazı püskürmür, başqa zəhərli qazlar da üzə çıxır. Dərslikdə verilən cümlədən sonra gələn cümlə də “Aktiv vulkanlar püskürən zaman..” sözləri ilə başlayır.	Nəzərə alınmır.	
145.	**Səhifə 32.** 2-ci abzasın 2-ci cümləsində “**Bu ərazilərdə Yerin altında olan maqma ...**” deyil, “*Bu ərazilərdə müəyyən dərinlikdə olan maqma ...*” yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
146.	**Səhifə 39.** 1-ci abzasda yazılmış fikir “**Zəlzələ səhər, yerli vaxtla 05:46-da baş verdiyi üçün şəhərdə 300-dən çox yanğın baş verdi**” aydın deyil.	Təkrar.		
147.	**Səhifə 41.** 1-ci sətirdə litosfer tavalarının tərifi mövzunun əvvəlində verilməlidir.	Litosferə aid olan şəkiə üçün mövzunun əvvəlində yer olmadığı üçün belə qərar verildi. Əlavə blok kimi 2-ci səhifədə verilməsi mövzudakı anlayışların ardıcıllığına təsir etmir.	Nəzərə alınmır	
148.	**Səhifə 43.** 1-ci abzasda “**Bu çatların üzərində böyük dağ qurşaqları, okean çökəklikləri yerləşir**” deyil, “*Bu çatların üzərində böyük dağ qurşaqları, okean novları yerləşir*” yazılmalıdır. Həmçinin 2-ci abzasda “**Yerdə ən böyük seysmik qurşaqlar Sakit okean "odlu qövsü" və Alp-Himalay qurşağıdır**” deyil, “*Yerdə ən böyük seysmik qurşaqlar Sakit okean "odlu həlqəsi", Alp-Himalay qurşağı və Orta okean silsilələridir*” yazılmalıdır.	1-ci abzasdakı cümlədə “çökəkliklər” yazmaq daha məqsədəuyğundur. Şagird “nov” anlayışı ilə tanış deyil. 2-ci abzasdakı “qövs” sözü “halqa” ilə əvəz edildi.	Nəzərə alınmır	
149.	**Səhifə 45.** 1-ci abzasda “**Sunamilərin çox hissəsi Sakit okeanda baş verir**” deyil, “*Sunamilərin çox hissəsi Sakit okean sahillərində baş verir*” yazılmalıdır.	Sunami təkcə sahillərdə baş vermir.	Nəzərə alınmır	
150.	**Yenə həmin səhifədə** 2-ci abzasda 1-ci cümlədə “**... 8,9 maqnitudalı zəlzələ ...**” deyil, “*... 8,9 maqnitudalı (**gücündə**) zəlzələ ...*” yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	

151.	**Səhifə 49.** 3-cü abzasda "**Pireney dağları Avrasiyada yerləşən və İndoneziyaya qədər uzanan Alp-Himalay seysmik qurşağının başlanğıcıdır**" deyil, "*Atlas dağları Avrasiyada yerləşən və İndoneziyaya qədər uzanan Alp-Himalay seysmik qurşağının başlanğıcıdır*" yazılmalıdır.	Atlas dağları Avrasiyada yerləşmir.	Nəzərə alınmır	
152.	**Səhifə 52.** 1-ci abzasda "**Şuşa şəhəri hündürlüyü 1300–1600 m olan sıldırım qayanın üzərindədir**" deyil, "*Şuşa şəhəri hündürlüyü 1300–1600 m olan yaylanın üzərindədir*[2]" yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
153.	**Səhifə 54.** Sonuncu abzasda "**Onlara ölçüsü cəmi bir neçə metr olan kiçik çökəkliklər və qalxmalar aiddir**" *deyil, "Bu relyef formalarının sahəsi bir neçə kvadrat desimetrdən bir neçə yüz kvadrat metrə qədər, nisbi hündürlüyü isə bir metr arasındadır*[3]" yazılmalıdır.	Təklif edilən qeyd dəqiq deyil. Dərslikdə relyefə aid materiallar verilərkən M.Müseyibovun "Ümumi geomorfologiya" kitabı da əsas götürülmüşdür.	Nəzərə alınmır	
154.	**Səhifə 57.** Dağların mütləq hündürlüyünə görə təsnifatı ənənəvi bölgüdən fərqli verilmişdir.	Dünyanın çox ölkəsində qəbul edilmiş bölgüdür.	Nəzərə alınmır	
155.	**Səhifə 59.** 1-ci abzasda "**Yaşı təqribən 50–60 mln. il olan dağlar cavan, 200–300 mln. il olan dağlar isə qədim dağlar sayılır**" yazılmışdır. Lakin yaşı 60-200 mln. il olan dağların hansı qrupa aid olduğu verilməmişdir.	7-ci sinfin yaş səviyyəsi nəzərə alınaraq sadə şəkildə təsnifat verilmişdir.	Nəzərə alınmır	
156.	**Səhifə 64.** A şəklində Avropa ilə Asiya Arasında sərhədin haradan keçməsi məsələləsinə müxtəlif yanaşmalar göstərilmişdir. Bu yanaşmalardan biri də 2015-ci ildə Rusiya, Qazaxıstan və Azərbaycan Coğrafiyaçılarının Beynəlxalq Coğrafiya İttifaqına verdikləri təklifdir. Lakin bu təklif qəbul edilmədiyinə		Qəbul edildi.	

[2]

[3].

	görə dərslikdə verilməsi məqsədəuyğun deyildir. Bu irad həmin səhifədə “**Fəaliyyət**”də 1-ci tapşırığın c bəndinə də aiddir.			
157.	**Yenə həmin səhifədə** Sonuncu abzasda “**Avropa və Asiya “Köhnə dünya” adlanır”**” deyil, “*Avropa və Asiya “Köhnə dünya”nın bir hissəsidir”*” yazılmalıdır. Çünki Afrikanın şimalı da “Köhnə dünya”ya aiddir.		Qəbul edildi.	
158.	**Səhifə 68.** 1-ci abzasda “**Burada dağlıq və düzənlik ərazilərin paylanmasında müəyyən qanunauyğunluq müşahidə edilir**” Avropanın relyefinə aid yazılmış fikrin hansı qanunauyğunluğa əsaslandığı məlum deyil. Əgər geosinklinal ərazilərə dağlar, platforma ərazilərinə isə düzənliklərin uyğun gəldiyi nəzərdə tutulubsa, bu bütün qitələrdə müşahidə olunur.	Redaktə	Qəbul edildi.	
159.	**Yenə həmin səhifədə** 2-ci abzasda “**Avropada fərqli relyef formalarından biri olan fyordlar – sıldırım sahilli uzunsov və dar körfəzlərdir**” deyil, “*Avropada rast gələnən relyef formalarından biri olan fyordlar – sıldırım sahilli uzunsov və dar körfəzlərdir*” yazılmalıdır.	Məzmuna təsir etmir və üslub cəhətdən düzgündür.	Nəzərə alınmır	
160.	**Səhifə 71.** 1-ci abzasda “**Cənubi Amerikada hər şey – rəngarəng təbiət, tarix, mədəniyyət və s. birbaşa And dağları ilə bağlıdır**” fikri bir qədər mübaliğəlidir. Çünki qitənin qərb və mərkəz hissəsi kifayət qədər böyükdür və bu hissələrdə relyef, iqlim, landşaft və s. And dağlarından kifayət qədər fərqlidir.	Redaktə	Qəbul edildi.	
161.	**Yenə həmin abzasda** “**Qitədə ən hündür zirvə Akonkaqua (6960 m), ən alçaq yer isə Valdes və ya Salinas-Çikas gölüdür (–40 m)**” deyil, “*Qitədə ən hündür zirvə Akonkaqua (6960 m), ən alçaq yer isə Laquna del Karbona gölüdür (–105 m)*[4]” yazılmalıdır. Bu haqda aşağıdakı istinadlardan məlumat almaq olar.		Qəbul edildi.	

[4]

162.	**Səhifə 75.** 2-ci abzasda “**Naxçıvanın dağları ilə Araz çayı arasında Şərur-Ordubad düzənlikləri yerləşir**” deyil, “*Naxçıvanın dağları ilə Araz çayı arasında düzənliklər yerləşir*” yazılmalıdır. Çünki Şərur-Ordubad fiziki-coğrafi rayonun adıdır.		Qəbul edildi.	
163.	**Səhifə 77.** 2-ci abzasda “**Bu, Yer kürəsinin ən böyük dağlarıdır**” deyil, “*Bu, Yer kürəsinin ən uzun dağ silsiləsidir*” yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
164.	**Səhifə 78.** Sonuncu abzasda “**... ən alçaq ərazi isə Berd düzənliyidir (-2555 m) ...**” deyil, “*... ən alçaq nöqtəsi isə Bentli çökəkliyidir (-2496 m) ...*” yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
165.	**Səhifə 9.** 1-ci abzasda “**Sinqapur limanı Sakit və Hind okeanları arasında regionun əsas dəniz yükdaşımalarını həyata keçirir**” deyil, “*Sinqapur limanı Sakit və Hind okeanları arasında üzən gəmilərə xidmət göstərir*” yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
166.	**Səhifə 10.** 1-ci abzasda “**Xəritədə gördüyünüz ...**” deyil, “*Müxtəlif xəritələrdə gördüyünüz ...*” yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
167.	**Səhifə 11.** Sonuncu abzasda “**Məsələn, Rotterdamın Şimal dənizi sahilində yerləşməsi onun iqtisadi-coğrafi mövqeyinin daha əlverişli olmasına imkan verir**” cümləsində “**daha**” sözünə ehtiyac yoxdur.	Redaktə	Qəbul edildi.	
168.	**Səhifə 17.** 1-ci abzasın 2-ci cümləsində “**Yataqların seçilməsi ...**” deyil, “*Yataqların müəyyən edilməsi ...*” yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
169.	**Səhifə 43.** D şəklindəki xəritədə “**Sakit okean “odlu qövsü”**” deyil, “*Sakit okean odlu həlqəsi*” yazılmalıdır. Bu irad həmin səhifədə “**Fəaliyyət**”də 3-cü tapşırığa da aiddir.	Təkrar.	Təkrar	
170.	**Səhifə 47.** 1-ci abzasda “**Bu zaman Gəncə şəhəri**		Qəbul edildi.	

	dağılsa da, zəlzələdən sonra əvvəl yerləşdiyi ərazidən bir az şərqdə yenidən salınıb” deyil, “*Bu zaman Gəncə şəhəri dağılmışdır. Şəhər yerləşdiyi ərazidən bir az şərqdə yenidən salınmışdır*” yazılmalıdır.			
171.	**Səhifə 61.** 1-ci abzasda 3-cü cümlənin sonunda “**... hamarlaşır**” deyil, “*... hamarlanır*” yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
172.	**Səhifə 8.** B şəklində **“Sinqapurun xəritədə mövqeyi”** deyil, “*Sinqapurun dünyada mövqeyi*” yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
173.	**Yenə həmin səhifədə** D şəklində yalnız oğlan uşaqları deyil, Həm qız, həm də oğlan uşaqlarının olduğu şəkil verilməlidir.	Bölmələrdə toplasaq 4-5 insan şəkli var. Bu isə gender bərabərliyi axtarmaq üçün azdır. Mövzunun məqsədinə xidmət edən şəkil daha vacibdir.	Nəzərə alınmır	
174.	**Səhifə 13.** E şəklində “**Xəzər dəniz nəqliyyatı**” deyil, “*Xəzər dənizinin ən iri limanları arasında dəniz yolları*” yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
175.	**Səhifə 18.** A şəklində “**GİS**” deyil, “*CİS*” yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
176.	**Yenə həmin səhifədə** 4-cü bənddə, B şəklində və fəaliyyətdə “**Coğrafi datalar**” deyil, “*Coğrafi verilənlər*” yazılmalıdır.	Bu informatika anlayışıdır. Hər ikisi istifadə oluna bilər.	Nəzərə alınmır	
177.	**Səhifə 28.** A şəklindəki sxemdə yer qabığının qalınlığı “**10-70**” deyil, “*5-70*” yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
178.	**Səhifə 29.** D şəklində “**Daxili nüvə bərk olduğu üçün daha çox sıxlığa malikdir**” deyil, “*Daxili nüvə daha çox sıxlığa malik olduğu üçün bərkdir*” yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
179.	**Səhifə 48.** A şəklindəki Azərbaycanın xəritəsinin sol tərəfindəki nöqtə götürülsün. Bu irad səhifə 50-də 2-ci tapşırığa da aiddir.		Qəbul edildi.	
180.	**Səhifə 62.** Azərbaycanın fiziki xəritəsində “**Yuxarı Qarabağ kanalı**”, “**Yuxarı Şirvan kanalı**” deyil, müvafiq olaraq “*Qarabağ kanalı*”, “*Şirvan kanalı*” yazılmalıdır. Bu irad **səhifə 84**-ə də aiddir.		Qəbul edildi.	
181.	**Səhifə 8.** “**Fəaliyyət**”də 2-ci tapşırıqda “**Sinqapurun**	Sinqapurun demək olar ki quru sərhəddi yoxdur.	Nəzərə alınmır	

	hansı ölkələrlə sərhədi var?" deyil, "*Sinqapurun hansı ölkələrlə su sərhədi var?*" yazılmalıdır. Bu irad MV-də **səhifə 13**-ə də aiddir.	Çünki ada dövlətidir. Bölmə coğrafi mövqe haqqındadır və bu hissə motivasiyadır. Biz hələ quru və su sərhədini izah etməmişik birbaşa sualda verə bilmərik.		
182.	**Səhifə 19.** "**Fəaliyyət**"də 6-cı tapşırıqdakı sxemdə təsvirlərin nəyi ifadə etdiyi yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
183.	**Səhifə 20.** "**Fəaliyyət**"də 1-ci tapşırıqda "**B qrafikində ən çox və ən az yanacaq ehtiyatı daşınan coğrafi obyektlər hansılardır?**" sual 7-ci sinif şagirdləri üçün çox bəsitdir. Həmçinin 2-ci tapşırıqda "**Sahara səhrası**" deyil, "*Böyük səhra*" yazılmalıdır. Bu irad **səhifə 59**-a da aiddir.	Sinifdə müxtəlif səviyyədə olan şagirdlər var. Məzmun iqtisadi analiz deyil coğrafi mövqe ilə əlaqə qurmaqdır. Ona görə də c bəndində həm çətinlik dərəcəsi artmış həm də coğrafi mövqe ilə bağlantı qurulmuşdur.	Nəzərə alınmır.	
184.	**Səhifə 22.** "**Fəaliyyət**"də 1-ci tapşırığın "**A şəklinə görə San-Fransisko şəhərinin coğrafi mövqeyinin xüsusiyyətlərini sadalayın**" MV-də verilmiş cavabları "*Sakit okeana çıxışının olması, liman şəhəri üçün əlverişli sahil forması və iqlim cəhətdən əlverişli coğrafi mövqeyinin olması*" A şəklində öz əksinin tapmamışdır.	Əks olunmayan nədir anlaşılmadı. Amma okean adı və s məlumatlar nəzərdə tutulursa bu məlumatlar mətndə geniş verilmişdir.	Nəzərə alınmır.	
185.	**Səhifə 26.** "**Fəaliyyət**"də e bəndində "**Nə üçün adanın kənar hissələrində vulkanlar yoxdur?**" deyil, "*Nə üçün adanın şərq və qərb hissələrində vulkanlar yoxdur?*" yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
186.	**Səhifə 57.** "**Fəaliyyət**"də 3-cü tapşırığın b bəndində "**Ceyrançöl**" deyil, "*Palantökən silsiləsi*" yazılmalıdır.	Şagird bu məlumatı bilmir və bunun üçün mənbə olan oroqrafiya xəritəsi də yoxdur.	Nəzərə alınmır	
187.	**Səhifə 71.** "**Fəaliyyət**"də relyef profilində B nöqtəsinin coğrafi enliyi və uzunluğu doğru yazılmamışdır.	Koordinatlar Amazon ovalığının bir hissəsinə aiddir və düzgündür.	Nəzərə alınmır	
188.	**Səhifə 73.** "**Fəaliyyət**"də relyef profilində Eyr gölünün coğrafi enliyi "**32º şm.e.**" deyil, "*28º c.e.*" yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
189.	**Yenə həmin profildə** A məntəqəsi cənub tropikindən şimalda yerləşdiyi halda onun coğrafi enliyi "*24º c.e.*" yazılmışdır. Bu uyğunsuzluq düzəldilməlidir.		Qəbul edildi.	

190.				
191.	Səhifə 11. Qlobal Mövqetəyinetmə Sistemi (QMS–GPS) kimi verilib. Amma GPS açıqlaması dərsliyin heç bir səhifəsində verilməyib. GPS (Global Positioning System) dərsliyin əvvəlində verilməsi mütləqdir. GIS kimi.	Dərslik öz dilimizdə yazıldığı üçün birinci növbədə QMS verilməsi məqsədəuyğundur. Onsuz da izahı GPS kimi mötərizədə verilib. Bu qanunauyğun olaraq bütün dərslikdə eyni stildə verilmişdir. QMS haqqında ilkin məlumat 6-cı sinif dərsliyinin 1-ci yəni Məkan bölməsində verilmişdir. Şagird bu anlayışı bilir artıq və yeni digər anlayışlar öyrənməyə başlayır.	Nəzərə alınmır.	Müzakirə olunmayıb 6-cı sinifdə verilmişdir.
192.	Səhifə 16. GIS (Geography Information System) yox GIS (Geographic Information System) olmalıdır.		Qəbul edildi.	Redakrə olundu
193.	Səhifə 20. A təsvirinin adı Beynəlxalq neftdaşıma yox Beynəlxalq neftdaşıma yolları olmalıdır.		Qəbul edildi.	Redakrə olundu
194.	Səhifə 20. Fəaliyyət 2 hissəsində b) sualı təsvirlərə uyğun qoyulmayıb. Çünki biz coğrafi mövqeyi həmin təsvirlərdə görə bilmirik. Sualı belə dəyişmək olar: Şəkildəki ərazilərin iqlim şəraiti onların inkişafına necə təsir edə bilər?	Burada iqlim şəraiti yaza bilmərik çünki şagird iqlimi hələ öyrənməyib. Dənizsahili mövqe şəkli əks olunub bu onun sahil zonası mövqeyindən bəhs oluna bilər. Sualın şərtində həmin şəkillərin coğrafi mövqeyinə aid xatırlatma (harada yerləşdiyinə dair) var və şagird rahatlıqla xəritədə tapa bilər.	Nəzərə alınmır.	
195.	Səhifə 42 materik anlayışı tamamən qitə anlayışı ilə əvəzlənibsə o zaman Avrasiya adıda uyğun olan qitələrlə əvəzlənsin. (xəritədə)		Qəbul edildi.	Redakrə olundu

196.	Səhifə 44. Gücünə görə yox İntensivliyinə görə zəlzələlər aşağıdakı kimi təsnif edilir: Kateqoriyalar Rixter şkalasından fərqli verilib, şagirdlər başa düşsün deyə sadələşdirilib amma düzəldilsin,... güclü - 5-7, dağıdıcı 8-10, faciəli 10-dan yuxarı. Ya da Rixter şkalasında olduğu kimi bütün kateqoriyalar verilsin.	Richter şkalası zəlzələnin gücünə görədir. Merkalli şkalası isə intensivliyinə görə təsnif etmişdir. Yəni rixterdə zəlzələnin episentrində buraxdığı enerjinin miqdarını (gücünü) ölçür. erkalli isə zəlzələnin insanlar tərəfindən hiss olunan təsirə və yerdəki dağıntılarına görə yəni intensivliyinə. Dərslikdə də gücünə və rixterə görə verilib. Lakin Zəif 1-5, Güclü 5-7, dağıdıcı 7-8, Faciəli 8 dən yuxarı kimi düzəliş olundu. 10- dan yuxarı yazılmır qaynaqlarda. Onsuz da dünyada maksimum 9.5 Çilidə baş verib.	Qismən nəzərə alındı	
197.	Səhifə 45. Aşağıda 5.Eyler-Venn diaqramında Senday və Kobe zəlzələlərini... yox Tohoku və Kobe zəlzələlərini.. yazılmalı.	Redaktə 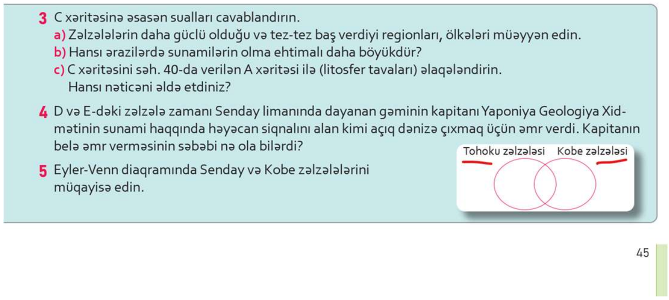 3 C xəritəsinə əsasən sualları cavablandırın. a) Zəlzələlərin daha güclü olduğu və tez-tez baş verdiyi regionları, ölkələri müəyyən edin. b) Hansı ərazilərdə sunamilərin olma ehtimalı daha böyükdür? c) C xəritəsini səh. 40-da verilən A xəritəsi ilə (litosfer tavaları) əlaqələndirin. Hansı nəticəni əldə etdiniz? 4 D və E-dəki zəlzələ zamanı Senday limanında dayanan gəminin kapitanı Yaponiya Geologiya Xidmətinin sunami haqqında həyəcan siqnalını alan kimi açıq dənizə çıxmaq üçün əmr verdi. Kapitanın belə əmr verməsinin səbəbi nə ola bilərdi? 5 Eyler-Venn diaqramında Senday və Kobe zəlzələlərini müqayisə edin. 45	Qəbul edildi. Redaktə olunub	Qəbul edilməyib Redaktə olunub
198.	Səhifə 47. Gəncə şəhəri dağılmış, zəlzələdən sonra isə bir az şərqdə yox əvvəl yerləşdiyi ərazidən bir az şərqdə yenidən salınmışdır.		Redakrə olundu	Qəbul edildi.
199.	Səh 57. Alp dağlarının ən hündür yeri Monbal dərslikdə mətn hissədəki təsvirdə 4809m olaraq qeyd olunub, dərsliyin sonundakı xəritədə isə 4807m olraq qeyd olunur. Eyniləşdirilsin.		Redakrə olundu	Qəbul edildi.
200.	**Səhifə 78.** Sonuncu abzasda “**... ən alçaq ərazi isə Berd düzənliyidir (-2555 m) ...**” deyil, “*... ən alçaq*	Redaktə	Qəbul edildi.	Qəbul

	nöqtəsi isə Bentli çökəkliyidir (-2496 m) ...” yazılmalıdır.			edilməyib
201.				
202.				
203.				
2-ci hissə dərslik				
1.	Səhifə 5. Burada bir gündə təqribən 122 tornado yox 163 tornado qeydə alındı. **(2-ci hissə dərslik)**	Dərslikdə 122 yox 32 olmalıdır. iki ştat adı verilib. Siz verdiyiniz 163 yox təsdiqlənən 146 ümumi Mart ayı boyunca bütün günlər ərzində olan statistikadır.	Qəbul edildi.	
2.	Səhifə 6. Antarktidanın sahəsi 14 yox 14.2 olmalıdır. 1-ci hissədədə elə qeyd olunub. Fəaliyyət blokunda 4-cü sualın qurluşu doğru deyil.	Redaktə	Qəbul edildi.	
3.	Səhifə 8. Fəaliyyət blokunda d) sualında 4-cü şəkildə olan proses nəzərdə tutulur. Ama cihazlarla hansı proses aparılır görünmür.	d bəndində proses soruşulmur. Stansiyada aparılan müşahidənin əhəmiyyəti soruşulur necə etdiyi deyil.	Nəzərə alınmır.	
4.	Səhifə 8. “A” təsvirindəki 4-cu şəkil stansiya deyil, meteoroloji stansiya olaraq qeyd olunması məqsədəuyğundur.	Redaktə	Qəbul edildi.	
5.	S-8: ilk abzasda son cümlədə “bərk təbəqənin” ifadəsini “torpağın” ilə əvəz edilməsi.	Redaktə	Qəbul edildi.	
6.	S-9: E təsvirində 15.01.2024 tarixini Çərşənbə kimi verib. Həqiqətən də həmin tarix çərşəbnəyə uyğun gəlir?	17.01.2024 edərik tarixi olar çərşənbə	Qəbul edildi.	
7.	Səhifə 10. A blokunda günəşin düşmə bucağı nəzərdə tutulsada enliklər qeyd olunub	Enlikləri biz vermişik. Lakin düşmə bucağı 9-cu sinifdə keçəcəklərinə görə bu anlayışı və dərəcələri vermədik. a bəndində şüaların forması ilə azaldığını müşahidə etsə bəsdir.	Nəzərə alınmır.	
8.	S-10: ilk abzas üçüncü cümlə belə verilə bilər: “Qızmış səth soyumağa başlayır və ayrılan istilik havanı altdan yuxarı doğru qızdırır.” Beləliklə ilk abzas: Günəşdən	Redaktə	Qəbul edildi.	

	gələn şüalar şəffaf hava təbəqəsindən keçərək əvvəlcə Yer səthini qızdırır. Səthə düşən ünürjinin bir qismi təkrar atmosferə qayıdır. “Hava isə Yer səthindən qızır” cümləsi silinsin. Qalan cümlələr olduğu kimi qalsın.			
9.	S-10: C təsvirində saat 06 üçün verilmiş temperatur göstəricisi saat 03 üçün olandan bir az aşağı çəkilsin ki, fərq hiss olunsun. Səhər temperatur daha aşağı görsənməlidir.	Redaktə	Qəbul edildi.	
10.	S-11: E təsvirinin şərhində “Orta illik izoterm xəritəsi” olsun.	Köhnə dərslikdə olan başlığa uyğundur. ?-ci sinif 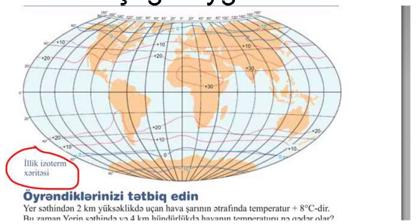 dərsliyi səh 66	Nəzərə alınmır	
11.	Səhifə 11. 4-cu sualın c) bəndində fərq tələb olunsada xəritədə nəzərdə tutulan fərq görünmür.(Oken və qitələrdə də düz deyil hərəkətlidir izoterm)	Redaktə	Qəbul edildi.	
12.	S-12: İzahetmə ilə Fəaliyyət arasında bir neçə sətrlik boşluq var.	Boşluğa uyğun cümlələrlə izah verərik.	Qəbul edildi.	
13.	S-14: C təsvirində külək gülü üçün şimal küləyi 6 gündür, lakin qrafikdə 5 gün verilib. Daxili dairə 5 gün olduğu üçün, 6 gün mütləq dairədən bir gün kənar verilməli və qrafik müəyyən qədər düzəliş edilməli.	Redaktə	Qəbul edildi.	
14.	S-15: A təsvirində Antarktidada buzlaqların formalaşması şəkli təqdim edilir, lakin üstdəki şəkildə kol-kosluq, meşə ərazsinin qarli havada şəklini oxşayır.	Hörmətli ekspert şəkillər yuxarıdan aşağıya bir-birinin ardıcıllığı kimi verilməyib. Əlbəttə Antarktidada meşə olmaz. Məhz ona görə soldan sağa doğru oxlar çəkilib. Ox buzlağın əmələ gəlməsinə nümunə üçün verilib. Amma yenə də şəkli dəyişərik problem deyil	Qismən qəbul edildi.	
15.	Səhifə 15. “Dəyərləndirmə” blokunda “A” təsvirində firn qeyd olunmuşdur. Şagird bu mövzuya qədər firn	Redaktə	Qəbul edildi.	

	anlayışı ilə tanış deyil. Tanış olmadığı anlayışa əsasən buzlağın əmələ gəlməsini şagirdin izah etməsi uyğun görülmür.			
16.	S-16: Dərsə başlarkəndə qəzetdən parçada xəbərin tarixi də əlavə edilsə yaxşı olardı.	Redaktə	Qəbul edildi.	
17.	S-17: F təsvirində iqlim diaramında “Yağıntı” sözü də əlavə edilsin.	Simvolları verilmişdir. Ehtiyac yaranmır. Əgər yağıntı sözünü yazsaq gərək temperatur da yazaq. Halbuki dərəcə selsi və mm yazılıb qrafikin üstünə	Nəzərə alınmır.	
18.	Səhifə 17. İlk cümlədə İndoneziya sözü silinsin.(hər yer üçün eyni prinsip olduğuna görə) və “isti və rütubətli hava” iki cümlədə təkrarlanıb.	Mətnə bütüncül baxdığımızda bu motivasiyadır və söhbət İndoneziyadan gedir. Ona görə də nümunə üzərindən daha sonrakı səhifələrdə ümumi izahlar veriləcək. Təkrarlanan cümləni redaktə edərik.	Qismən qəbul edildi.	
19.	Səhifə 18. 1-ci abzasın 4-cu cümləsində “Yerin atmosfer qatında” ifadəsi “Yerin atmosfer təbəqəsində” ifadəsi ilə əvəz olunması məqsədəuyğundur.	Redaktə	Qəbul edildi.	
20.	Səhifə 18. Soncu cümlədə “Belə ki, temperatur artdıqca havadakı su buxarının miqdarı və havanın suyu saxlamaq qabiliyyəti də artır.” ifadəsində elmi dəqiqlik çatışmır. İfadənin redaktə olunması məqsədəuyğundur. (Nəzərə alın ki temperatur artdıqca havadakı su buxarının miqdarı artmaya da bilər.)	Redaktə	Qəbul edildi.	
21.	S-18: Sonuncu abzas və sonuncu cümlədə düzəliş: “Belə ki, temperatur artdıqca havanın suyu saxlamaq qabiliyyəti və havada su buxarının miqdarı da artır.”	İzah düzgündür.	Təkrar	
22.	S-18: C təsvirində termometr işarəsində hər üç hal üçün istilik göstəricisi eynidir. Lazımdır ki, müvafiq olaraq istiliyin artmasına görə qırmızı xətti də uzatsınlar. Termometr işarəsində səhv göstərici olmasın.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
23.	S-20: Sonuncu abzasdan əvvəlki absazasın sonuna bir cümlə əlavə edilsin: “Dolu dənələrinin buludun içərisində dəfələrlə qalxıb enməsi nəticəsində ölçüləri böyüyür.”	Redaktə.	Qəbul edildi.	

24.	Səhifə 20. Buluddan düşməyənlərə sırsıra əlavə olunsun.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
25.	S-21: Son abzasdan öncəki abzasın sonuncu cümləsinə düzəliş etmək: “Daha sonra rütubətini itirən quru hava dağı aşaraq digər yamacla üzüaşağı hərəkət edir. Yamacla aşağı enən hava isinir və genişlənməyə başlayaq isti və quru hal alır. Nəticədə dağdan enən isti və quru külək əmələ gəlir.”	Redaktə.	Qəbul edildi.	
26.	S-22: B Təsvirində xəritənin adı qeyd edilsin.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
27.	S-23: Baş Qafqazın suayırıcı silsiləsi boyu yağıntının miqdarı cənub yamac boyunca qismən az düşür. Bu xəritəni daha əvvəl 10-cu sinif dərsliyində xeyli müzakirə etmişdik.	İzah 7-ci sinifin yaş səviyyəsinə görə verilmişdir.	Qəbul edilmir.	
28.	S-23: Fəaliyyətdə cədvəldə “Aylar üzrə” ilə “Orta illik yağıntı (mm)” arasında olan xətt götürülsün və “Orta illik yağıntı (mm)” kiçik hərflərlə verilsin. Ümumiyyətlə 7-ci sinif və məktəb proqramı üçün orta illik ifadəsini işlətməyə ehtiyac varmı? Şagirdlər temperaturu ədədi orta kimi hesablanıb “orta sutkalıq”, “orta oylıq” kimi öyrənir. Yağıntıları isə cəm kimi öyrənir. İqlim qrafiklərində və iqlim təsnifatlarında “Orta illik yağıntı” daha sonra şagird və müəllimlər üçün çaşqınlıq əmələ gətirə bilər deyə, yaxşısı, “orta” sözü yığışdırılsın. Lakin bu ifadə elmi olaraq doğrudur, “Orta illik yağıntı” iqlimdə istifadə edilir. Məktəbə buna ehtiyac yoxdur. Cədvəldə təqdim edilməkdən də görünür ki, mübahisəli məqamlar var.	Redaktə	Qəbul edildi.	
29.	Səhifə 23. “D” təsvirində verilmiş xəritə-sxemdə yağıntının paylanılması doğru göstərilməmişdir. Redaktə olunsun.		Qəbul edildi.	
30.	Səhifə 27. 'Dünyanın müxtəlif ərazilərinin fərqli təbiəti var' yox 'Dünyanın müxtəlif əraziləri fərqli təbiətə	Redaktə	Qəbul edildi..	

	malikdir' kimi yazılsın.			
31.	Səhifə 29. Dünya üzrə Şimal yarımkürəsinin ən aşağı temperaturu 1924-cü ildə (–71,2 °C) Oymyakonda qeydə alınmışdır.	Tarixi məlumat vermirik ki il yazaq. Cümlələr eyni məna daşıyır.	Nəzərə alınmır.	
32.	Səhifə 28. 2-ci abzasın 1-ci cümləsində “iş həyatına təsir gostərir” ifadəsində orfoqrafik səhv redaktə olunsun.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
33.	Səhifə 30. A blokunda verilən iqlim qurşaqlarında natamamlıq var. Subekvatorial yoxdu, subtropik tropikin yerində durur və s.	Redaktə	Qəbul edildi.	
34.	Səh-30 A xəritə-sxemdə subekvatorial iqlim qurşağı qeyd olunmayıb. Digər keçid iqlim qurşaqları qeyd olunub.	Təkrar 33-cü bənd	Təkrar.	
35.	Səh-31 hava kütlələrinin xarakteri haqda verilən mətn qutusunda “mülayim- mülayim və rütubətli” qeyd olunsa daha dolğun olar.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
36.	Səhifə 31. Cədvələdə verilən məlumatlarda Mülayim h.k- Rütubətli və mülayim kimi qeyd olunsun. (tapşırıqlardada ele verilib səh 40 sual 2)	Təkrar 35-ci bənd	Təkrar.	
37.	Səhifə 31. “C” təsviri dəqiqləşdirilsin. (Əgər istilik qurşaqlarının göstərilməsi nəzərədə tutulubsa o zaman təsvir dəqiq deyil)	Redaktə	Qəbul edildi.	
38.	S-32: İqlim qurşaqlarının təsnifatı nə üçün Köppenə görə təqdim edilmədi?	Redaktə	Qəbul edildi.	
39.	S-32, 35: Arktik, Subarktik, Sunantarktik və Antarktik olmalı. Sonunda “a” hərfi silinsin.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
40.	Səhifə 33. C və D qrafiklərində aşağıda 'aylar' yazılsın. Ya da səhifə 29dakı qrafikdəki kimi göstərilsin.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
41.	Səhifə 33. İlk abzasın son cümləsində “bitki örtüyü və heyvanlar” sözü “Canlı aləm” ilə əvəzlənsin.	Biologiya fənni canlı aləmi ifadə edir və buraya çoxlu orqanizmlər daxil olur (geniş anlayışdır). Coğrafiya fənni isə daha çox ərazinin bitki və heyvanlar aləmi hissəsi ilə maraqlanır. Konkret	Nəzərə alınmır.	

		ifadə etmək (ad olaraq) şagirdin anlaması üçün şərait yaradır.		
42.	Səhifə 34. A və B qrafiklərində aşağıda 'aylar' yazılsın. Ya da səhifə 29dakı qrafikdəki kimi göstərilsin.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
43.	Səhifə 35. C, D, və E qrafiklərində aşağıda 'aylar' yazılsın. Ya da səhifə 29dakı qrafikdəki kimi göstərilsin.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
44.	Səhifə 35. Mülayim iqlim qurşağı haqqında verilən "Yay isti, qışı soyuq olur." ifadəsində elmi dəqiqlik çatışmır. Cümlə redaktə olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	
45.	Səhifə 35. Subarktika deyil, subarktik iqlim qurşağı olaraq qeyd olunmalıdır. Eyniz zamanda subantarktika deyil, subantarktik olaraq, antarktika deyil, antarktik olaraq qeyd olunmalıdır.	Təkrar 39-cu bənd	Təkrar.	
46.	Səhifə 36. "A" təsvirində verilmiş iqlim xəritəsində Naxçıvanda dağ tundura və soyuq iqlim tipinin Arazboyu düzənliklərdə yayılmasını göstərmək doğru deyil. Düzəliş olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	
47.	Səhifə 36. B qrafikində aşağıda 'aylar' yazılsın. Ya da səhifə 29dakı qrafikdəki kimi göstərilsin	Təkrar 40-cı bənd	Təkrar.	
48.	S-36: A təsvirində Azərbaycanın iqlim tipləri xəritəsində Naxçıvan düzəliş edilməli. Son variant 10 –cu sinif dərslik səh:87. Araz boyu tamamilə yarım səhra quru-çöl olmalı.	Təkrar 46-cı bənd	Təkrar.	
49.	Səhifə 37. C və D qrafiklərində aşağıda 'aylar' yazılsın. Ya da səhifə 29dakı qrafikdəki kimi göstərilsin.	Təkrar 43-cü bənd	Təkrar.	
50.	Səhifə 38. 2-ci abzasda verilən "Belə ki, dağlar şimaldan gələn quru, soyuq hava kütlələrinin əraziyə birbaşa daxil olmasının qarşısını alır." ifadəsində elmi dəqiqlik çatışmır. Düzəliş olunsun. (Nəzərə alın ki, dəniz arktik hava kütlələri də respublikamıza şimaldan daxil olur.)	Redaktə	Qəbul edildi.	
51.	Səhifə 38. İkinci abzasda 3-cü cümlədə qeyd olunan "şimaldan gələn quru, soyuq hava...." niyə quru?	Təkrar	Təkrar	

52.	S-39: Dəyərləndirmə 1-də Darvin məntəqəsi üçün islim diaqramında yağıntıların sütünlarını qismən tündləsdirsinlər.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
53.	Səhifə 39. A blokunda verilən ilk qrafik təsvirdə sütunlar birbirindən xətlərlə ayrılsın.	Təkrar 52-ci bənd	Təkrar.	
54.	Səhifə 39. Qrafiklərdə aşağıda 'aylar' yazılsın. Ya da səhifə 29dakı qrafikdəki kimi göstərilsin.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
55.	Səhifə 40. Qrafikdə aşağıda 'aylar' yazılsın. Ya da səhifə 29dakı qrafikdəki kimi göstərilsin.	Təkrar 54-cü bənd	Təkrar.	
56.	Səhifə 42. COVİD-19 yox COVID-19	Azərbaycan dilində yazılmışdır.	Nəzərə alınmır.	
57.	S-42: B təsvirində qrafikin təsviri, altyazısı tam ifadə etmir qrafiki, anlamaq olmur nə məlumatı təqdim edilir. Qrafikin altyazısı tam və düzgün verilsin.		Qismən qəbul edildi.	
58.				
59.	Səhifə 43. A qrafikində Çinin bayrağı Çinin yanında göstərilsin.	Verilən məlumatlar anlaşılandır.	Nəzərə alınmır.	
60.	Səhifə 43. "Fəaliyyət" blokunda 7-ci tapşırıqda orfoqrafik səhv redaktə olunsun. yerləşməsi		Qəbul edildi.	
61.	Səhifə 44. Bizim eranın (b.e.) əvvəlində yox Bizim eradan əvvəl (b.e.ə.) kimi yazılsın.	Bizim eranın əvvəli nəzərdə tutulur.	Nəzərə alınmır.	
62.	Səhifə 44. B qrafikində 230 mln göstərilən qrafiki xətt aşağı salınmalı, çünki 500 mln-dan aşağıda olmalıdır.		Qəbul edildi.	
63.	Səhifə 45. C blokunda Avstraliya və Yeni Zelandiya 1%-dən cox verilib. Ama son məlumatlara nəzər salsaq 1%-ə qədər olmalıdır:		Qəbul edildi.	
64.	S-46: "Rural, qəsəbə və urban" kimi verilməsinin səbəbi? Urban sözünə elə şəhər də uyğun gəlir. Rural isə termin deyil axı. Onu bu şəkildə dilimizə daxil	Redaktə	Qəbul edildi.	

	edilməsi müzakirə mövzusudur, dərslikdə verilməsi düzgün deyil. Təklif edirəm elə "kənd, qəsəbə, şəhər" kimi verilsin. Ehtiyac olarsa mötərizədə rural və urban sözünü əlavə edə bilərlər.			
65.	Səhifə 51. F qrafikində Bakının əhalisinin son 10 ili də əlavə olunsun.		Qəbul edildi.	
66.	Səhifə 52. İkinci abzasda həm,həmdə sözləri "və" ilə əvəzlənsin. (2-ci hissə dərslik)		Qəbul edildi.	
67.	S-52: Cənubi Azərbaycanda (İranda) 40 mln.-dan çox azərbaycanlı var yazılır. Bunun rəsmi etibarlı mənbəyi var? İkincisi, burada qeyd edilir ki, dünyanın 70 ölkəsində 50 milyondan çox azərbaycanlı yaşayır. Azərbaycanda əhalinin sayı 10 milyondan çoxdursa, qalan ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların sayı nə qədərdir və ya Azərbaycanda əhalinin 90% -i azərbaycanlılardırsa, bu rəqəmlər şühbəlidir və etibarlı deyil. 40 + 10 = 50 Bu sadəcə iki ölkədə, bəs qalan 68 olkədə??? Elmi etibarlılıq pozulub.		Qəbul edildi.	
68.	Səhifə 52. Dünyanın 70 ölkəsində 50 milyondan çox azərbaycanlı yaşayır. Cənubi Azərbaycanda isə (İranda) 40 mln.-dan çox azərbaycanlı vardır. Bu fikirlər dəqiqləşdirilsin, mənbələrə əsaslansın. Siyasi motivlərdən uzaqlaşmaq daha məqsədəuyğundur. Neytral yanaşma təmin olunsun.	Təkrar bənd 67	Təkrar.	
69.	Səhifə 53. "C" və "D" təsvirlərində xəritələrin hansı ilə aid olduğu qeyd olunmayıb. Ən son göstəricilərin qeyd olunduğu xəritələrin verilməsi məqsədəuyğundur.	Redaktə	Qəbul edildi.	
70.	Səhifə 53. 2-ci abzasda "Dağlara yaxın ərazilərdə yerləşən düzənliklərdə əhali nisbətən çoxdur." ifadədə elmi dəqiqliyi artırmaq daha məqsədəuyğundur. (Məsələn nəzərə alsaq ki, Acınohur-Ceyrançöldə də dağlara yaxın düzənliklər vardır ancaq əhali çox deyil,	Məzmun düzənliklərə aiddir. Acınohur-Ceyrançöl alçaqdağlıq ərazidir.	Nəzərə alınmır.	

	sıx məskunlaşmayıb. Bu baxımdan yuxarıda qeyd etdiyim iradda fikir daha da dəqiqləşdirilib redaktə olunmalıdır.)			
71.	Səhifə 53. Sən tapşırığın adı Çöl təqdiqati deyildə Anket-sorğu kimi verilməsi daha məqsədə uyğun olar.	Anket sorğu çöl tədqiqatının bir növüdür.	Nəzərə alınmır.	
72.	Səhifə 55. 1-ci cümlədə “Azərbaycanda əhalisinin sayı 15000 nəfər olan və kənd təsərrüfatının inkişaf etmədiyi yaşayış məntəqələri şəhər adlanır.” Fikir dəqiqləşdirilsin. Daha məqsədəuyğundur ki, kənd təsərrüfatının inkişaf etmədiyi deyil, əhalinin yarıdan çoxunun qeyri-kənd təsərrüfatında çalışdığı olaraq qeyd olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	
73.	Səhifə 55. II sektorun izahında verilən “Bu sektora sənaye sahələri daxildir.” ifadəsində elmi dəqiqlik çatışmır. (Nəzərə alın ki, II sektora emaledici sənaye sahələri, I sektora isə hasiledici sənaye sahələri daxildir.) Həmçinin cümlənin uslub baxımından redaktəyə ehtiyacı var.	Redaktə	Qəbul edildi.	
74.	Səhifə 56. Qrafikə 2024 əlavə edilsin.		Qəbul edildi.	
75.	S-61: Sonuncu abzasdan sonra 5-6 sətrlik boş yer qalıb.		Qəbul edildi.	
76.	Səhifə 62. A blokundakı III-istehlak şəkli mağazada olan deyil evdə işlək olan maşın şəkli ilə əvəzlənsin.(baxıb almayada bilərlər şagirdlərə görə)))	İstehlak alqı–satqı prosesi ilə başlayır.	Nəzərə alınmır.	
77.	Səhifə 64. “B” təsvirində unüyütmə sexi əvəzinə dəyirman, çörəkbişirmə sexi əvəzinə çörək zavodu yazılması daha məqsədəuyğundur.	Redaktə	Qəbul edildi.	“C” təsvirində çörəkbişirmə sexi əvəzinə çörək zavodu yazılması daha məqsədəuyğun

				dur.
78.	S-66: C təsvirində diaqramların təsvirlərini sektorların adlarına uyğun verilsə daha yaxşı olardı. Mövzuya uyğun düzəliş edilməlidir: I sektor, II sektor, III sektor və IV sektor kimi.	Sektorları şagird özü müəyyən etməlidir.	Nəzərə alınmır	
79.	Səhifə 66. Fəaliyyət blokunda verilən dairəvi diaqram Banqladeşin əhali məşğulluğunu doğru əks etdirmir.		Nəzərə alınmır	
80.	Səhifə 69. “C” təsvirində Mingəçevir və Varvara su anbarları göstərilmişdir. Şagird üçün bu təsvirləri ayırd etmək çətinlik törədə bilər.	Redaktə	Qəbul edildi.	
81.	Səhifə 70. “A” və “B” təsviri xəritə deyil, xəritə-sxemdir. (Nəzərə alın ki, miqyas yoxdur)	Təkrar.	Nəzərə alınmır	
82.	Səhifə 70. “Fəaliyyət” blokunda 1-ci və 2-ci tapşırıqların şərtində A xəritəsi deyil, A xəritə-sxemi olaraq qeyd olunması, 5-ci tapşırığın şərtində B xəritəsinə deyil, B xəritə-sxeminə olaraq qeyd olunması məqsədəuyğundur.	Təkrar.	Nəzərə alınmır	
83.	Səhifə 71. D blokunda Nax MR-in Şahbuz inzibati rayununada mineral su işarəsi əlavə edilsin.	Əlavə edilmişdir.	Nəzərə alınmır	
84.	Səhifə 71. “D” təsvirində “Azərbaycan turizm xəritəsi” deyil, “Azərbaycan turizm xəritə-sxemi” olaraq qeyd olunması, eyni zamanda “Fəaliyyət blokunda “D xəritəsinə” deyil, “D xəritə-sxeminə” olaraq qeyd olunması məqsədəuyğundur.	Təkrar.	Nəzərə alınmır	
85.	S-72: A təsvirində xəritənin üzərinə yazılar səliqəli şəkildə yazılsın. Kvadratların içində yox, sadəcə yazılar səliqəli yazılsın, kavdrat xəritəni örtür və səliqəsiz görünür dərslik üçün. Dizayn baxımından səliqəsiz görünür.	Redaktə	Qəbul edildi.	
86.	Səhifə 72. “Fəaliyyət” blokunda 1-ci tapşırığın və 2-ci tapşırığın “e” variantın şərtində “xəritəsinə” ifadəsi “xəritə-sxemə” ifadəsi ilə əvəz olunması	Təkrar.	Nəzərə alınmır	

	məqsədəuyğundur.			
87.	Səhifə 73. "Fəaliyyət" blokunda 3, 5, 7-ci tapşırların şəritində "xəritəsinə" ifadəsi "xəritə-sxemə" ifadəsi ilə əvəz olunması məqsədəuyğundur.	Təkrar.	Nəzərə alınmır	
88.	Səhifə 74. "Fəaliyyət" blokunda 1-ci, tapşırığın şəritində "xəritələrinə" ifadəsi "xəritə-sxemlərinə" ifadəsi ilə əvəz olunması məqsədəuyğundur.	Təkrar.	Nəzərə alınmır	
89.	Səhifə 75. "Dəyərləndirmə" blokunda 1-ci tapşırığın şərtində "Xəritəyə əsasən suallara cavab verin" deyil, "Xəritə-sxemə əsasən suallara cavab verin" olaraq qeyd olunması məqsədəuyğundur. Eyni zamanda "a" , "b" , "c" tapşırıqların şərtində "xəritədə" ifadəsi "xəritə-sxemdə" olaraq qeyd olunması məqsədəuyğundur.	Təkrar. Dərslikdə verilən nümunələrin demək olar ki, hamısı müəyyən coğrafi hadisə, qanunauyğynluq və prosesləri əks etdirir və xəritə-sxem sayıla bilməz.	Nəzərə alınmır	
90.	Səhifə 79. Ağdərə rayonunun göstərildiyi siyasi-inzibati xəritənin verilməsi məqsədəuyğundur.		Qəbul edildi.	
91.	Səhifə 72, 73, 74-də verilən iqtisadi rayon təsvirləri çox yüklüdür. 7-ci sinifin yaş səviyyəsi nəzərə alınmaqla bu iqtisadi rayon təsvirləri yenidən tərtib olunsun.	Redaktə	Qəbul edildi.	
92.	Səh-80 Dünyanın siyasi xəritəsi yenilənsin. Xəritədə yeniliklər nəzərə alınmayıb- Esvatini- Svazilend kimi qalıb və s.		Qəbul edildi.	
93.	Səhifə 9. 1-ci abzasda "Antarktida qitəsində hava şəraitinin soyuq olmasının səbəbi də burada Günəş şüalarının zəif olmasıdır" deyil, "*Antarktida qitəsində hava şəraitinin soyuq olmasının səbəbi də burada Günəş şüalarının səthə kiçik bucaq altında düşməsidir*" yazılmalıdır.	Redaktə.	Qəbul edildi.	
94.	**Səhifə 10.** Sonuncu abzasda "**Gün ərzində ölçülən temperaturların cəmini onların sayına bölməklə orta sutkalıq (günlük) temperatur müəyyən edilir**" deyil, "*Gün ərzində ölçülən temperaturların cəmini*	Redaktə.	Qəbul edildi.	

	müşahidələrin sayına bölməklə orta sutkalıq (günlük) temperatur müəyyən edilir” yazılmalıdır.			
95.	**Səhifə 11.** 1-ci abzasda orta aylıq temperatur anlayışının izahı verilmədən orta illik temperatur anlayışının izahının verilməsi doğru deyildir.		Qəbul edildi.	
96.	**Səhifə 12.** 1-ci abzasda “**Atmosfer təzyiqi, əsasən, temperaturun təsiri ilə formalaşır ...**” yazılmışdır. Lakin Atmosfer təzyiqini yalnız bir amillə əlaqələndirmək doğru deyildir.	Atmosfer təzyiqi anlayışı şagird fizika fənnindən 8-ci sinifdə öyrənir. Ona görə 7-ci sinifdə coörafiyad detallı vermək məqsədəuyğun deyil. Burada biz temperaturdan asılı olaraq sadə şəkildə verməliyik. Digər hissəsi isə 9-cu sinifdəki atmosfer bölməsində veriləcəkdir.	Nəzərə alınmır.	
97.	**Yenə həmin səhifədə** A şəklindəki izahda “**Təzyiqin yaranması**”, “**Temperaturun azalması nəticəsində hava sıxlaşaraq ağırlaşır, aşağıya doğru enərək Yer səthinə təzyiq göstərir. Beləliklə, yüksək təzyiq yaranır**”, “**Temperaturun artması nəticəsində hava yüngülləşib yuxarıya doğru qalxır və Yer səthinə təzyiqi azalır. Beləliklə, alçaq təzyiq yaranır**” deyil, müvafiq olaraq “*Atmosfer təzyiqin dəyişməsi*”, “*Temperaturun azalması nəticəsində hava soyuyaraq sıxlaşır, ağırlaşır, aşağıya doğru enərək yer səthinə təzyiq göstərir. Beləliklə, yüksək təzyiq yaranır*”, “*Temperaturun artması nəticəsində hava qızaraq yüngülləşir yuxarıya doğru qalxır və yer səthinə təzyiqi azalır. Beləliklə, alçaq təzyiq yaranır*” yazılmalıdır.	Temperaturun azalması elə soyumaq demək olduğunu şagird onsuz da bilir. Eybi yox aoyuyaraq və qızaraq sözlərini əlavə edərik.	Qəbul edildi.	
98.	**Yenə həmin səhifədə** sonuncu abzasda “**Küləklər əsməyə başladığı yerin istiqamətinə uyğun adlandırılır**” deyil, “*Küləyin istiqaməti onun haradan əsməsinə görə təyin edilir*” yazılmalıdır.	Biz küləyin adını vurğulamağa çalışmışıq siz isə istiqamətini deyirsiz.	Nəzərə alınmır.	

99.	**Səhifə 18.** 1-ci abzasda "**Su təbiətdə dövran edərək böyük quru parçalarını,**	Redaktə.	Qəbul edildi.	
100.	**okeanları və havanı əlaqələndirir**" deyil, "*Su təbiətdə dövran edərək qurunu, okeanları və havanı əlaqələndirir*" yazılmalıdır.			
101.	**Yenə həmin səhifədə** 3-cü abzasda "**Mütləq rütubətlilik müəyyən temperaturda 1 m^3 havada su buxarının qramlarla miqdarıdır**" deyil, "*Mütləq rütubətlilik 1 m^3 havada su buxarının qramlarla miqdarıdır*" yazılmalıdır.	Elmi olaraq "Mütləq rütubətlilik müəyyən temperaturda 1 m^3 havada su buxarının qramlarla miqdarıdır." cümləsi daha doğrudur.Çünki mütləq rütubətlilik temperaturdan asılıdır. Havanın müəyyən bir temperaturunda nə qədər su buxarı saxlaya biləcəyi dəyişir. Əgər temperatur qeyd olunmazsa, bu ifadə natamam ola bilər, çünki eyni həcmdə hava müxtəlif temperaturlarda fərqli miqdarda su buxarı saxlaya bilər.	Nəzərə alınmır.	
102.	**Səhifə 21.** 1-ci abzasda şeh və qırovun əmələgəlməsi prosesi izah olunarkən onların buludsuz hava şəraitində yarandığı qeyd edilməlidir.		Qəbul edildi.	
103.	**Səhifə 23.** 1-ci abzasda "**Dağlarda yağıntılar hündürlüyə doğru artır**" deyil, "*Dağlarda yağıntılar müəyyən hündürlüyə qədər artır*" yazılmalıdır. Çünki Azərbaycanda yağıntının miqdarı orta dağlığa (2000 m-ə qədər) doğru artır. Yüksəklik artdıqca (2000 m-dən sonra) buludluq azaldığından yağıntının miqdarı azalır. C şəklində və D xəritəsində bu məqamı nəzərə almaq lazımdır.		Qəbul edildi.	
104.	**Səhifə 28.** 2-ci abzasda "**Oymyakon qışın orta illik temperaturuna ...**" deyil, "*Oymyakon orta qış temperaturuna ...*" yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
105.	**Səhifə 30.** Mövzunun adı "**İqlim necə yaranır?**" deyil, "*İqlim necə formalaşır?*" yazılmalıdır.	İqlim əmələgəlməsi mövzusuna aiddir. Yaranma sözü daha məqsədəuyğundur.	Nəzərə	

			alınmır.	
106.	**Səhifə 31.** 2-ci abzasda cədvəldə tropik hava kütlələrinin isti və quru, mülayim hava kütlələrinin isə rütubətli olması yazılmışdır. Lakin bu hava kütlələrinin dəniz və kontinental tipləri mövcuddur. Cədvəldə bunlar da qeyd olunmalıdır.	Təıkrar bənd-38	Təkrar	
107.	**Səhifə 35.** E şəklində elə məntəqə verilməlidir ki, orada qış aylarında temperatur D şəklində verilmiş məntəqənin qış aylarındakı temperaturdan aşağı olsun. Yoxsa, sonuncu abzasda "**Cənub yarımkürəsində isə Antarktika qurşağı yerləşir. Antarktika Arktik iqlim qurşağına nisbətən daha soyuqdur**" yazılmış fikirə uyğun olmur.	Redaktə	Qəbul edildi.	İrad doğrudur
108.	**Səhifə 38.** Sonuncu abzasda "**Belə ki, dağlar şimaldan gələn quru, soyuq hava kütlələrinin əraziyə birbaşa daxil olmasının qarşısını alır**" yazılmışdır. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, şimaldan təkcə quru hava kütlələri deyil, rütubətli hava kütlələri də daxil olur.	Təkrar	Təkrar.	
109.	**Səhifə 45.** 1-ci abzasda "**Əhali artımı 0−1% və ondan aşağı ...**" deyil, "*Əhali artımı 1% və ondan aşağı ...*" yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
110.	**Səhifə 46.** Mövzunun adında "**Kəndli dünyadan şəhərli dünyaya**" deyil, "*Kənd məskunlaşmasından şəhər məskunlaşmasına*" yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
111.	**Səhifə 49.** Cədvəldə "**–1-0**" deyil, "*0-dan aşağı*" yazılmalıdır.	Redaktə	Qəbul edildi.	
112.	**Səhifə 50.** 1-ci abzasda "**Ölkənin hər tərəfinə insanlar**	Redaktə	Qəbul edildi.	Qeyd: Xəritə

	bu məskunlaşma mərkəzlərindən yayılması təxmin edilir” yazılmışdır. Burada qədim insan məskənlərindən (Azıx mağarası, Daş Salahlı mağarası, Qazma mağarası, Qobustan, Buzeyir mağarası) insanların Azərbaycanın digər ərazilərinə yayılması nəzərdə tutulur. Lakin bu faktı sübut edəcək dəlilərin olmaması, yaxud orada tapılmış insan qalıqlarının Homo-Sapiensə aid olması və s. məsələlər tam öyrənilmədiyindən bu fikrin dərslikdə yazılması doğru deyildir. Bu irad həmin səhifədə “**Fəaliyyət**”dəki 2-ci tapşırığada aiddir.			üzərində oxlar silinsin. Redakte edildi
113.	**Səhifə 52.** 1-ci abzasdakı 3-cü cümlədə “**... XX əsrdən başlayaraq daha çox artmağa başlamışdır**” deyil, “*... XX əsrdən başlayaraq daha **sürətlə** artmağa başlamışdır*” yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
114.	**Səhifə 55.** 1-ci abzasda “**Azərbaycanda əhalisinin sayı 15 000 nəfər olan və kənd təsərrüfatının inkişaf etmədiyi yaşayış məntəqələri şəhər adlanır. Şəhərlərdə əhali, əsasən, sənaye, ticarət, bank işləri və digər sahələrlə məşğul olur**” deyil, “*Azərbaycanda şəhər - əhalisinin sayı 15 000 nəfərdən yuxarı və onun əksəriyyəti sənayedə, iqtisadi, sosial və ya qeyri-istehsalat sahələrində (dövlət və ya bələdiyyə qulluğunda, kommunal təsərrüfatda, ictimai iaşə, mədəni və ya tarixi obyektlərdə və s.) məşğul olan, ətrafındakı ərazi vahidlərinin inzibati, iqtisadi və ya mədəni mərkəzləri olan inzibati ərazi vahididir*[5]” yazılmalıdır.	Təklif etdiyiniz variant dərslikdə verilən izahı təkzib etmir.	Nəzərə alınmır	

[5] https://e-qanun.az/framework/510#:~:text=%C5%9E%C9%99h%C9%99r%20%2D%20%C9%99halisinin%20say%C4%B1,inzibati%20%C9%99razi%20vahididir

115.	**Səhifə 70.** 1-ci abzasda "**Neft və təbii qaz, əsasən, Xəzər dənizindən və qurudan çıxarılır**" deyil, "*Neft və təbii qaz Xəzər dənizindən və qismən də qurudan çıxarılır*" yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
116.	**Səhifə 72.** 1-ci abzasda "**İqtisadi rayon təbii resursları, əhalisi və iqtisadiyyat sahələrinə görə fərqlənən regiondur**" deyil, "*İqtisadi rayon ölkə miqyasında təbii şəraitinə və ehtiyatlarına, təsərrüfatın sahəvi və ərazi quruluşuna, ixtisaslaşma istiqamətlərinə, əhalinin məskunlaşmasına və əmək vərdişlərinə, inkişaf səviyyəsinə görə fərqlənən ərazidir*" yazılmalıdır.	Bu qədər ətraflı və akademik zaha ehtiyac görmürük, yaş səviyyəsinə uyğun izah verilmişdir.	Nəzərə alınmır.	
117.	**Səhifə 22.** 2-ci abzasın 1-ci cümləsində "**... doğru azalmağa başlayır**" deyil, "*... doğru azalır*" yazılmalıdır.		Qəbul edildi	
118.	**Səhifə 43.** "**Fəaliyyət**"də 7-ci tapşırıqda "**... əhalinin erləşməsi ...**" deyil, "*... əhalinin* ***y****erləşməsi ...*" yazılmalıdır.	Təkrar.	Nəzərə alınmır.	
119.	**Səhifə 70.** 1-ci abzasdakı 5-ci cümlədə "**... xarici ölkələrə göndərilir**" deyil, "*... xarici ölkələrə ixrac edilir*" yazılmalıdır. Bu irad həmin səhifədə "**Fəaliyyət**"də 2-ci tapşırığa da aiddir.	"İxrac" termindir. İzah edilməyib.	Nəzərə alınmır	
120.	**Səhifə 9.** E şəklində Bakı şəhərində cümə axşamı temperatur 25°C, bazar ertəsi isə -5°C göstərilir. Qısa müddət ərzində temperaturun bu qədər kəskin dəyişməsi reallığı əks etdirmir.	Redaktə	Qəbul edildi.	
121.	**Səhifə 11.** Xəritənin kənarında şərti işarələrin izahı verilməlidir.	Redaktə	Qəbul edildi.	
122.	**Səhifə 12.** B şəklində "**Küləyin adı**" deyil, "*Küləyin istiqaməti*" yazılmalıdır.	Hansı istiqamətə əsdiyindən danışılmır külək necə adlandırıldığından bəhs edir	Nəzərə alınmır	

123.	**Səhifə 17.** F şəklində "**İndoneziyanın iqlim qrafiki**" yazılmışdır. Lakin iqlim diaqramı yalnız bir məntəqə üçün tərtib olunur. İqlim diaqramını böyük bir əraziyə şamil etmək doğru deyildir.	Bura motivasiya hissəsidir və ümumi nəzərə alınmışdır. Biz Şuşanın, Bakının da iqlim qrafikini veririk məgər bu şəhərlər kiçik ərazilərdir.	Nəzərə alınmır	
124.	**Səhifə 18.** A şəklində bir oxda qurudan okeana doğru çəkilməlidir ki, su dövranının sxemi tamamlansın.		Qəbul edildi	
125.	**Səhifə 20.** Sxemdə "**Buluddan düşməyən**" deyil, "*Buluddan düşməyən (birbaşa havadan çökən)*" yazılmalıdır. Həmçinin B şəklində topa bulud deyil, laylı bulud təsvir olunmalıdır.	müzakirələr zamanı digərləri də hava ilə əlaqəli olduğu üçün məqsədəuyğun sayılmadı.	Nəzərə alınmır	
126.	**Səhifə 29.** E şəklində "**Oymyakonun iqlim qrafiki**" deyil, "*Oymyakonun iqlim diaqramı*" yazılmalıdır.		Nəzərə alınmır	
127.	**Səhifə 39.** A şəklində sol tərəfdəki iqlim diaqramı, digər iqlim diaqramları ilə eyni formada verilməlidir.	Təkrar	Təkrar	
128.	**Səhifə 53.** C və D şəkillərindəki Azərbaycanın xəritəsində Gədəbəy rayonunun üzərindəki nöqtə götürülsün. Bu irad **səhifə 72**-ə də aiddir.		Qəbul edildi.	
129.	**Səhifə 57.** Azərbaycanın xəritəsində qırıq xətlər Gədəbəy rayonunun üzərindəki nöqtə götürülsün. Bu irad **səhifə 75, 76**-ya da aiddir.	Nəzərə alınmır	Nəzərə alınmır	
130.	**Səhifə 26.** 2-ci tapşırıqda atmosfer hadisələrinin (yağış, külək, qar, dolu) hava şəraiti kimi göstərilməsi doğru deyildir. Həmçinin tapşırıqda dolu yazılmış bənd doğru cavab hesab edilsədə, digərlərinin intensiv olması nəticəsindədə ekstremal hava şəraiti yarana bilər.	Nəzərə alınmır	Nəzərə alınmır	
131.	**Səhifə 39.** "**Dəyərləndirmə**"də c bəndində "**Darvin və Alis-Sprinqs şəhərləri temperaturlarına görə bir-birindən necə fərqlənir?**" deyil, "*Darvin və Alis-Sprinqs şəhərləri temperaturun illik gedişinə görə bir-birindən*		Qəbul edildi.	

	necə fərqlənir?” yazılmalıdır.			
132.				

133.	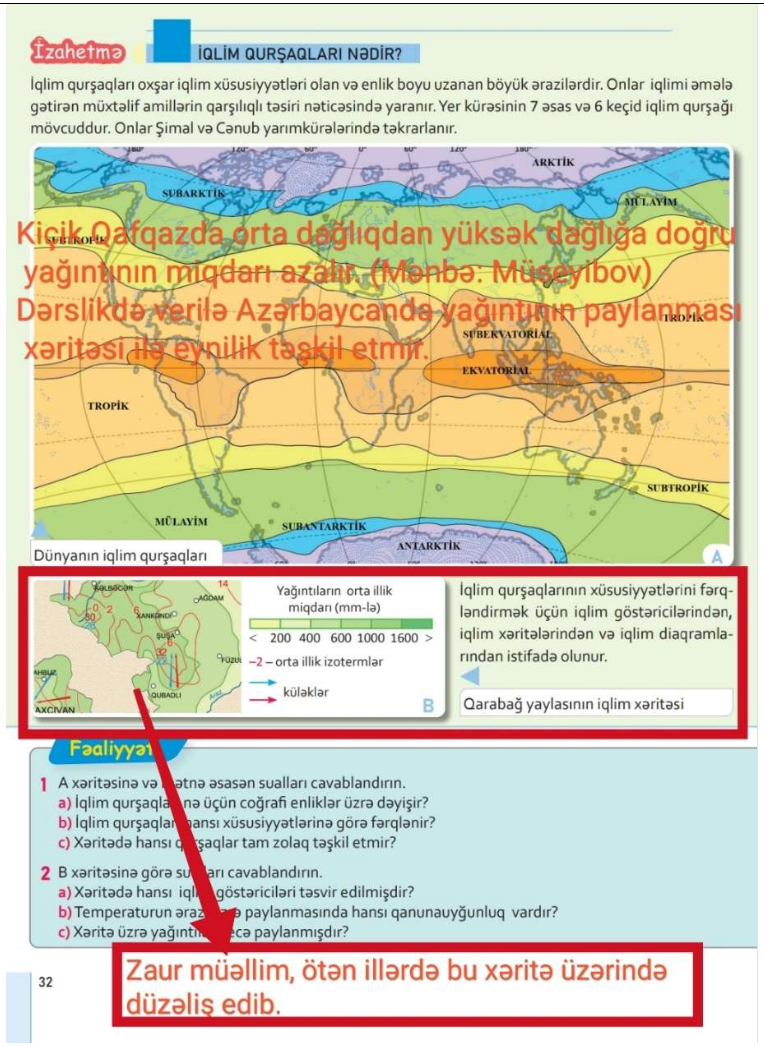 **İzahetmə** İQLİM QURŞAQLARI NƏDİR? İqlim qurşaqları oxşar iqlim xüsusiyyətləri olan və enlik boyu uzanan böyük ərazilərdir. Onlar iqlimi əmələ gətirən müxtəlif amillərin qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranır. Yer kürəsinin 7 əsas və 6 keçid iqlim qurşağı mövcuddur. Onlar Şimal və Cənub yarımkürələrində təkrarlanır. Dünyanın iqlim qurşaqları İqlim qurşaqlarının xüsusiyyətlərini fərqləndirmək üçün iqlim göstəricilərindən, iqlim xəritələrindən və iqlim diaqramlarından istifadə olunur. Qarabağ yaylasının iqlim xəritəsi **Fəaliyyət** 1 A xəritəsinə və ...ətnə əsasən sualları cavablandırın. a) İqlim qurşaqla...nə üçün coğrafi enliklər üzrə dəyişir? b) İqlim qurşaqlar...ansı xüsusiyyətlərinə görə fərqlənir? c) Xəritədə hansı q...şaqlar tam zolaq təşkil etmir? 2 B xəritəsinə görə su...arı cavablandırın. a) Xəritədə hansı iql... göstəriciləri təsvir edilmişdir? b) Temperaturun əraz...ə paylanmasında hansı qanunauyğunluq vardır? c) Xəritə üzrə yağıntı...cə paylanmışdır? 32 Zaur müəllim, ötən illərdə bu xəritə üzərində düzəliş edib.		**Biz artıq bu səhifələrdə Köppen təsnifatını verdik. Və nəzərə alın ki tiplərə işarə vurulmur qurşaq ümumi verilir 7-ci sinifdə**	Yeni təklif

<table>
<tr>
<td>134.</td>
<td>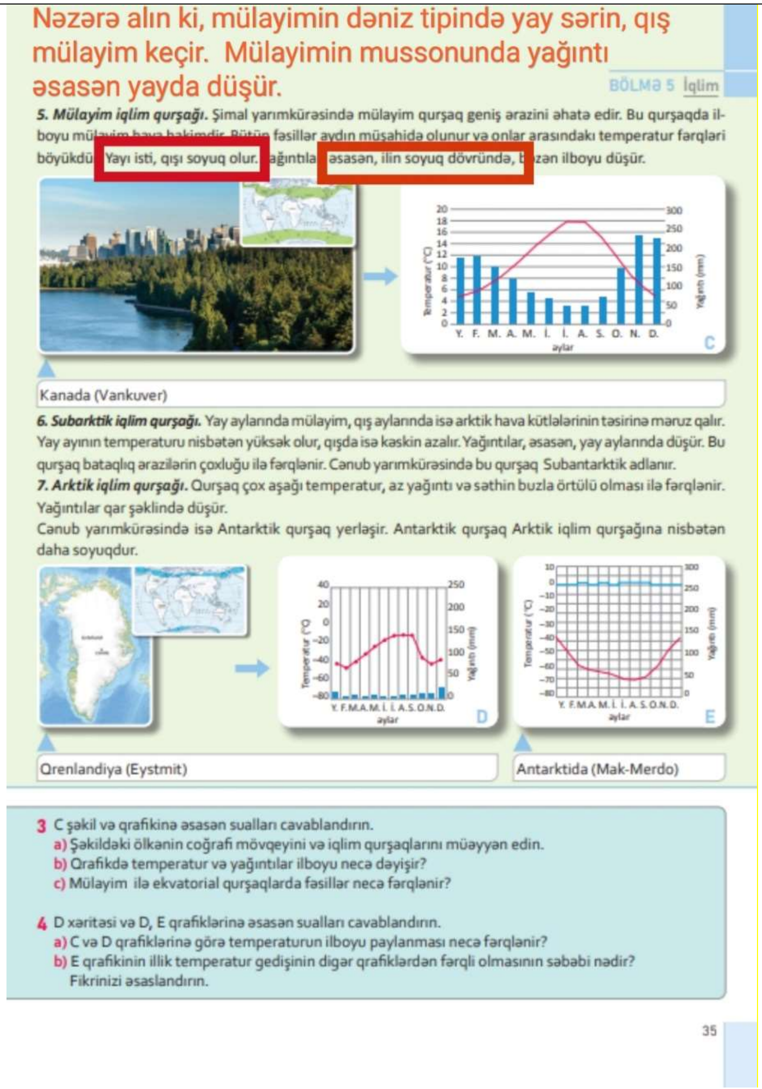
Nəzərə alın ki, mülayimin dəniz tipində yay sərin, qış mülayim keçir. Mülayimin mussonunda yağıntı əsasən yayda düşür.

BÖLMƏ 5 İqlim

5. Mülayim iqlim qurşağı. Şimal yarımkürəsində mülayim qurşaq geniş ərazini əhatə edir. Bu qurşaqda ilboyu mülayim hava hakimdir. Bütün fəsillər aydın müşahidə olunur və onlar arasındakı temperatur fərqləri böyükdür. Yayı isti, qışı soyuq olur. Yağıntılar əsasən, ilin soyuq dövründə, bəzən ilboyu düşür.

Kanada (Vankuver)

6. Subarktik iqlim qurşağı. Yay aylarında mülayim, qış aylarında isə arktik hava kütlələrinin təsirinə məruz qalır. Yay ayının temperaturu nisbətən yüksək olur, qışda isə kəskin azalır. Yağıntılar, əsasən, yay aylarında düşür. Bu qurşaq bataqlıq ərazilərin çoxluğu ilə fərqlənir. Cənub yarımkürəsində bu qurşaq Subantarktik adlanır.
7. Arktik iqlim qurşağı. Qurşaq çox aşağı temperatur, az yağıntı və səthin buzla örtülü olması ilə fərqlənir. Yağıntılar qar şəklində düşür.
Cənub yarımkürəsində isə Antarktik qurşaq yerləşir. Antarktik qurşaq Arktik iqlim qurşağına nisbətən daha soyuqdur.

Qrenlandiya (Eystmit)
Antarktida (Mak-Merdo)

3 C şəkil və qrafikinə əsasən sualları cavablandırın.
a) Şəkildəki ölkənin coğrafi mövqeyini və iqlim qurşaqlarını müəyyən edin.
b) Qrafikdə temperatur və yağıntılar ilboyu necə dəyişir?
c) Mülayim ilə ekvatorial qurşaqlarda fəsillər necə fərqlənir?

4 D xəritəsi və D, E qrafiklərinə əsasən sualları cavablandırın.
a) C və D qrafiklərinə görə temperaturun ilboyu paylanması necə fərqlənir?
b) E qrafikinin illik temperatur gedişinin digər qrafiklərdən fərqli olmasının səbəbi nədir? Fikrinizi əsaslandırın.

35</td>
<td></td>
<td>Biz artıq bu səhifələrdə Köppen təsnifatını verdik. Və nəzərə alın ki tiplərə işarə vurulmur qurşaq ümumi verilir 7-ci sinifdə</td>
<td>Qəbul edildi qeyd olunub ama nəzərə alınmayıb</td>
</tr>
</table>

135.	Səh. 36. Azərbaycanın iqlim xəritəsində Talış dağlarında soyuq iqlim tipi verilməlidir	İzahetmə AZƏRBAYCANDA İQLİM NECƏDİR? 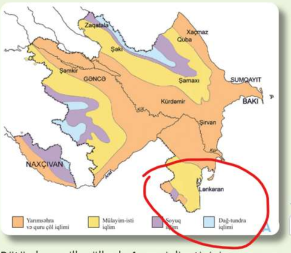 Azərbaycanın ərazisi Şimal yarımkürəsinin orta enliklərində yerləşir. Coğrafi mövqeyi ölkənin bol Günəş enerjisi almasına səbəb olur. Azərbaycan, əsasən, subtropik, qismən mülayim iqlim qurşaqlarında yerləşir. Ölkənin Xəzər dənizinin sahilində yerləşməsi, müxtəlif istiqamətlərdən bura daxil olan hava kütlələri və relyef fərqləri onun iqliminin formalaşmasında mühüm rol oynayır. Azərbaycanın iqlim xəritəsi Bütün bu amillər ölkədə 4 əsas iqlim tipinin yaranmasına səbəb olur. ***1. Yarımsəhra və quru çöl iqlimi.*** Xəzər sahillərindən 600–800 m hündürlüyə qədər yayılmışdır. Əsasən, Kür-Araz ovalığı, Abşeron yarımadası, Samur-Dəvəçi ovalığı, Acınohur-Ceyrançöl alçaqdağlığı və Naxçıvanın Arazboyu düzənlikləri üçün xarakterikdir. Ölkə ərazisinin təxminən 50%-i bu iqlim tipinin payına Verilmişdir	Nəzərə alınmır	

136.

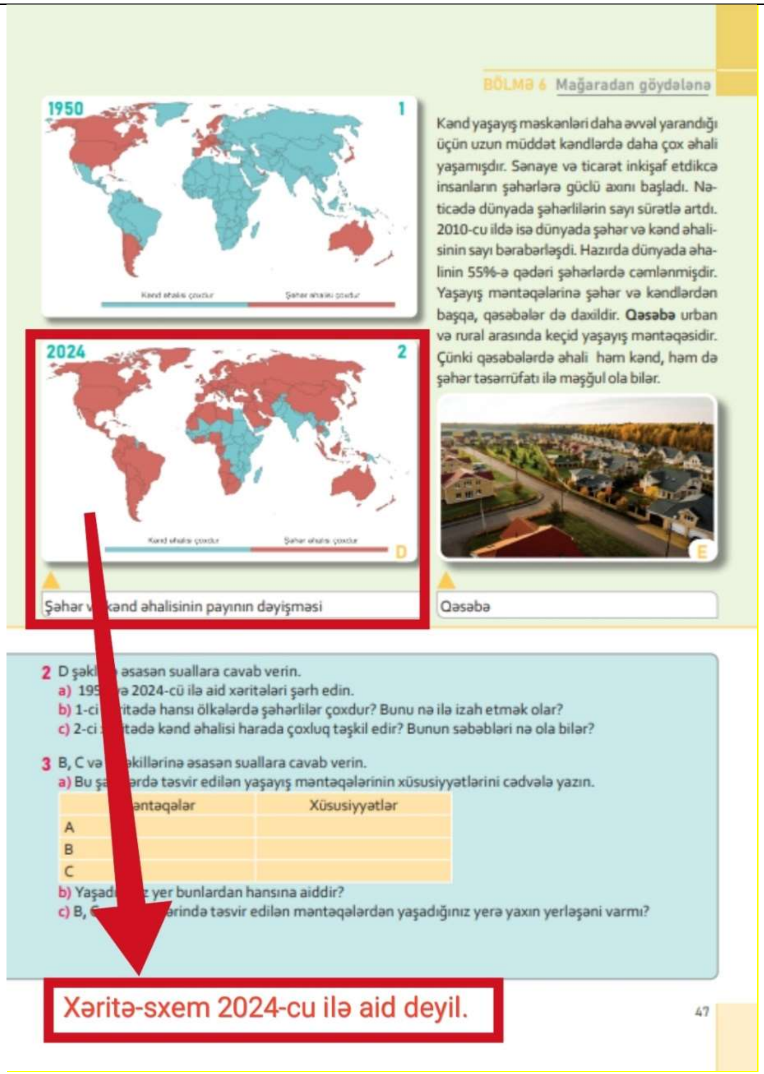

BÖLMƏ 6 Mağaradan göydələnə

1950 1

2024 2

D

Kənd yaşayış məskənləri daha əvvəl yarandığı üçün uzun müddət kəndlərdə daha çox əhali yaşamışdır. Sənaye və ticarət inkişaf etdikcə insanların şəhərlərə güclü axını başladı. Nəticədə dünyada şəhərlilərin sayı sürətlə artdı. 2010-cu ildə isə dünyada şəhər və kənd əhalisinin sayı bərabərləşdi. Hazırda dünyada əhalinin 55%-ə qədəri şəhərlərdə cəmlənmişdir. Yaşayış məntəqələrinə şəhər və kəndlərdən başqa, qəsəbələr də daxildir. **Qəsəbə** urban və rural arasında keçid yaşayış məntəqəsidir. Çünki qəsəbələrdə əhali həm kənd, həm də şəhər təsərrüfatı ilə məşğul ola bilər.

E

Şəhər v kənd əhalisinin payının dəyişməsi

Qəsəbə

2 D şək əsasən suallara cavab verin.

a) 195 ə 2024-cü ilə aid xəritələri şərh edin.

b) 1-ci itədə hansı ölkələrdə şəhərlilər çoxdur? Bunu nə ilə izah etmək olar?

c) 2-ci itədə kənd əhalisi harada çoxluq təşkil edir? Bunun səbəbləri nə ola bilər?

3 B, C və əkillərinə əsasən suallara cavab verin.

a) Bu şə ərdə təsvir edilən yaşayış məntəqələrinin xüsusiyyətlərini cədvələ yazın.

əntəqələr	Xüsusiyyətlər
A	
B	
C	

b) Yaşad z yer bunlardan hansına aiddir?

c) B, ərində təsvir edilən məntəqələrdən yaşadığınız yerə yaxın yerləşəni varmı?

Xəritə-sxem 2024-cu ilə aid deyil.

47

1950

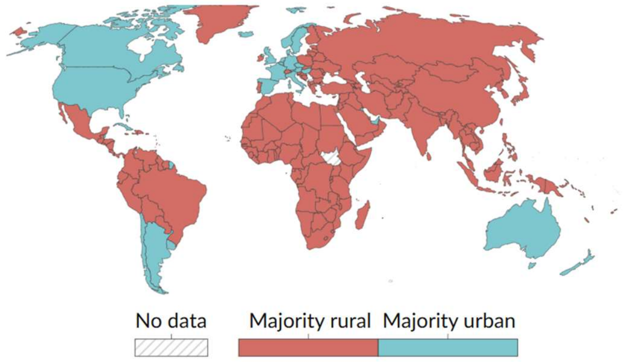

2024

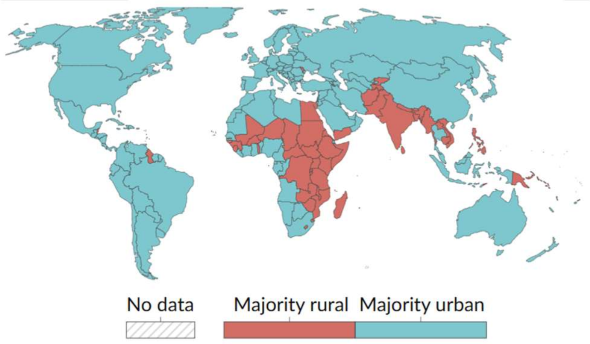

Nəzərə alınmır.

2020-yə aid məlumatdi

137.	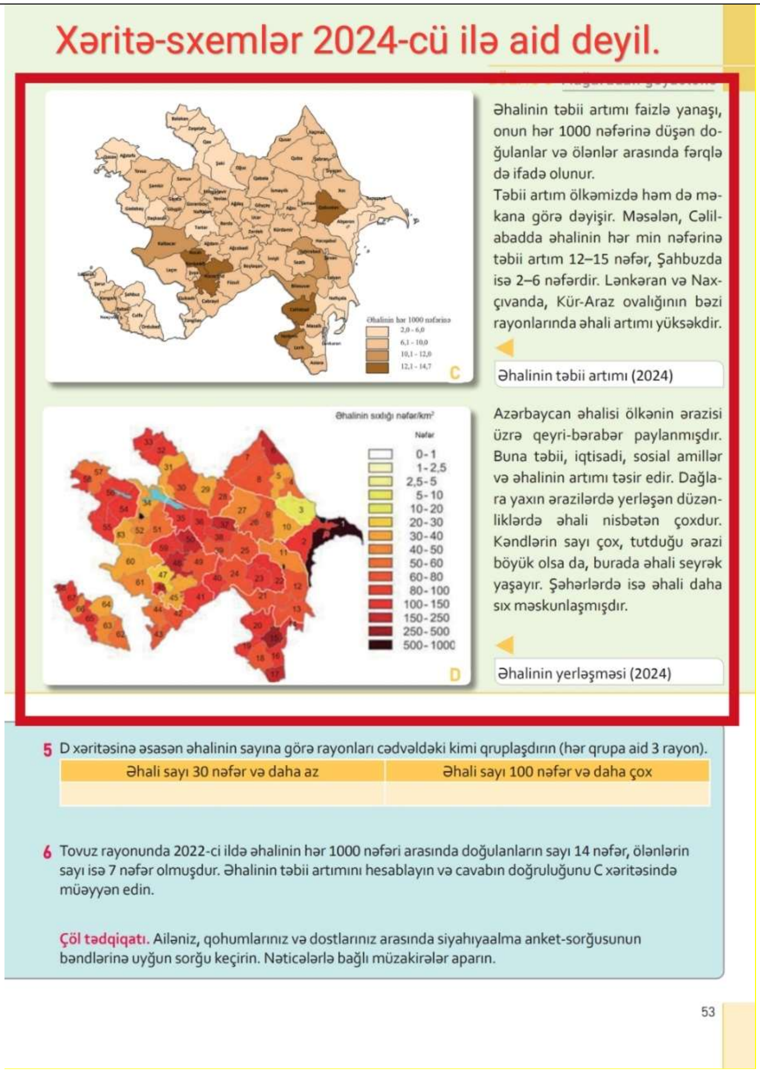 Xərita-sxemlər 2024-cü ilə aid deyil. Əhalinin təbii artımı faizlə yanaşı, onun hər 1000 nəfərinə düşən doğulanlar və ölənlər arasında fərqlə də ifadə olunur. Təbii artım ölkəmizdə həm də məkana görə dəyişir. Məsələn, Cəlilabadda əhalinin hər min nəfərinə təbii artım 12–15 nəfər, Şahbuzda isə 2–6 nəfərdir. Lənkəran və Naxçıvanda, Kür-Araz ovalığının bəzi rayonlarında əhali artımı yüksəkdir. C Əhalinin təbii artımı (2024) Azərbaycan əhalisi ölkənin ərazisi üzrə qeyri-bərabər paylanmışdır. Buna təbii, iqtisadi, sosial amillər və əhalinin artımı təsir edir. Dağlara yaxın ərazilərdə yerləşən düzənliklərdə əhali nisbətən çoxdur. Kəndlərin sayı çox, tutduğu ərazi böyük olsa da, burada əhali seyrək yaşayır. Şəhərlərdə isə əhali daha sıx məskunlaşmışdır. D Əhalinin yerləşməsi (2024) 5 D xəritəsinə əsasən əhalinin sayına görə rayonları cədvəldəki kimi qruplaşdırın (hər qrupa aid 3 rayon). Əhali sayı 30 nəfər və daha az | Əhali sayı 100 nəfər və daha çox 6 Tovuz rayonunda 2022-ci ildə əhalinin hər 1000 nəfəri arasında doğulanların sayı 14 nəfər, ölənlərin sayı isə 7 nəfər olmuşdur. Əhalinin təbii artımını hesablayın və cavabın doğruluğunu C xəritəsində müəyyən edin. Çöl tədqiqatı. Ailəniz, qohumlarınız və dostlarınız arasında siyahıyaalma anket-sorğusunun bəndlərinə uyğun sorğu keçirin. Nəticələrlə bağlı müzakirələr aparın. 53	Bu xəritə mövzusu ki var çox qəliz məsələdir. Çünki müəlliflərin nə də dizaynerlərin xəritə çəkə bilməz və bunu karotqrafiya fabriki etməlidir. Onlar da belə adda xəritə buraxmayıblar. Heç bizim indiki dərsliklərdə də bu tip xəritələrin illəri verilməyib. Sadəcə ekspertlərin bildirməsi ilə tarix qoyduq. Bu dəfə də təkrar silmək qərarı aldıq. Çünki nə vaxt ölkəmizdə son xəritələr istifadəyə verilər biz də qoyarıq dərsliyə. 2020 ni qoymaq isə şagirdin dərsliyə baxışının, bağlılığının korlanmaması üçün qoymağı vacib bilmedik. Ümid edirəm anlayışla qəbul edərsiniz.	Qismən Nəzərə alındı.	2020-yə aiddir İllər silinəcək

<table>
<tr>
<td>138.</td>
<td>

Bakı iqtisadi rayonu ölkənin sənaye, elm, mədəniyyət və turizm mərkəzidir. Buraya yalnız Bakı şəhəri daxildir. Rayonda neft-qaz, kimya və metallurgiya məhsulları, nefti çıxarmaq üçün qurğular, tikinti materialları istehsal edilir. Şəhərin ətrafında qida məhsulları istehsal edən istixana və fermalar vardır. Bakının kəndlərində əncir, zeytun, badam, üzüm, zəfəran, qarpız yetişdirilir.
Bakı iqtisadi rayonu

Fəaliyyət
1 A xəritəsinə və 71-ci səhifədə verilən D xəritəsinə əsasən Azərbaycanın iqtisadi rayonlarını cədvəldəki kimi qruplaşdırın.
| I sektorun inkişaf etdiyi rayonlar | II sektorun inkişaf etdiyi rayonlar | III sektorun inkişaf etdiyi rayonlar |
2 B şəklinə və mətnə əsasən suallara cavab verin.
a) Sizcə, burada bütün sektorların inkişaf etməsinin səbəbləri nədir?
b) Neft hansı yollarla istehlakçıya çatdırılır?
c) Şəhərin ətrafında istixana və fermaların yaradılmasının məqsədi nədir?
d) Bakıda turizm və sənaye sahələri hansı resursların əsasında inkişaf edir?
e) Azərbaycanın siyasi-inzibati xəritəsinə (səh. 79) istinad edərək B xəritəsindəki Ələt İqtisadi Zonasının yerini müəyyənləşdirin.
72

İqtisadi rayonlaşma xəritələrinin daha sadə formada veriləcəyi deyilsə də, düzəliş olunmayıb. Yaş səviyyəsinə uyğun deyil.

BÖLMƏ 7 İqtisadi fəaliyyət

Qarabağ iqtisadi rayonu sahəsinə görə digərlərindən böyükdür. Xankəndi və Şuşa şəhərləri burada yerləşir. Burada üzüm, taxıl və pambıq yetişdirilir, heyvandarlıq inkişaf edir. İşğaldan azad edilən Qarabağ iqtisadi rayonunda sürətli quruculuq işləri gedir. Burada yollar salınır, SES-lər tikilir. "Zəfər yolu" adlanan Əhmədbəyli – Füzuli – Şuşa yolu, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı artıq istifadəyə verilib. Ağdam rayonunda Ağdam Sənaye Parkı yaradılır.
Qarabağ iqtisadi rayonu

Naxçıvan iqtisadi rayonunun mövqeyi digər rayonlardan fərqlidir. Burada metallar, duzlar, mineral bulaqlar var. Araz çayı və qollarında SES-lər və su anbarları tikilmişdir. Naxçıvanda meyvələr, üzüm, taxıl yetişdirilir.

Abşeron-Xızı iqtisadi rayonu iqtisadi inkişafına görə yalnız Bakı iqtisadi rayonundan geri qalır. Neft, təbii qaz, əhəngdaşı, sement xammalı əsas təbii resurslardır. Sumqayıtda polad boru istehsalı zavodu vardır.

</td>
<td>Xəritə üzəində artıq olan nə simvol və rəng varsa onları təmizlədik. Xəritədə çox sadələşmə apara bilmirik çünki məzmunu itir. Sizcə sadələşdirməni necə aparaq? Yeni xəritə tərtib etmək kartoqrafların işidir. Burada mətndə də iqtisadi rayonlar izah olunur və sadə xəritə də tapa bilmirik. Əgər sizdə varsa tövsiyyə edin və ya bizə göndərin birbaşa qeyri-şərtsiz qoyaq dərsliyə. Bu mövzu bu məzmunda yuxarı siniflərdə işlənməyəcək yəni fərqli kontekstdə veriləcək. Onsuz da İqtisadi coğrafiya sahəsi özü şagirdlərə çətindir təkcə xəritəlik deyil. Ümid edirəm anlayışla qəbul edərsiniz.</td>
<td>Nəzərə alınmır.</td>
<td>Sadələşdirilməyib</td>
</tr>
</table>

139.	Səhifə 28. Oymyakon şəhər deyil, qəsəbədir. C təsvirində düzəliş edilsin.		Qəbul edildi.	Yeni təklif
140.	Səhifə 35. Qrenlandiya (Eystmit) xəritədə adları düzəldilsin. Alman dilində yazılıb. Onun yanındakı xəritədə isə Cənub okeanı da yazılsın.		Qəbul edildi.	Yeni təklif
141.	Səhifə 39. Avstraliya təsvir olunan xəritədə 2 səhra göstərilib, onlar silinsin, şagirdlərdə çaşqınlıq yarada bilər. Şagirdlər elə bilər Avstraliyada cəmi 2 səhra var, ya da elə bilər ən böyük səhralar onlardır.		Qəbul edildi.	Yeni təklif
142.	Səhifə 42. Çində əhalinin sayının dəyişməsini göstərən qrafik yenilənsin.	Qrafikdə səhvlik yoxdur.	Nəzərə alınmır	Yeni təklif
143.	Səhifə 45. D təsviri 2025 olaraq yenilənsin. Hindistan 1463, Çin 1416 göstərilsin. ABŞ 300ü aşıb. Efiopiyanın əhalisi Meksikanı keçib.		Qəbul edildi.	Yeni təklif
144.	Səhifə 50. Mövzunun adı: AZIX MAĞARASINDAN "ALOV QÜLLƏLƏRİ"NƏ. Alov qüllələri barədə şəkil və məlumat verilib amma Azıx mağarası barədə yalnız xəritədə yeri göstərilib, nə şəkil nə də məlumat verilməyib.	Azıx mağarası haqqında məlumat daha çox tarix fənninin öyrətdiyi hissəsidir. Burada məzmun ilk məskəninin adını vermək və coğrafi hissəyə diqqət ayrımaqdır. Şagirdlər Azıx mağarası haqqında tarix fənnində geniş məlumat alırlar onsuz da.	Nəzərə alınmır	Yeni təklif
145.	Səhifə 71. C təsvirinin adı Sumqayıt Texnologiyalar	Başlıqda dəyişərik lakin mətndə bir əvvəlki	Qismən qəbul	Yeni təklif

	Parkı (STP) kimi yazılsın. Mətndə isə Sənaye Texnologiyaları Parkı yox Sumqayıt Texnologiyalar Parkı kimi yazılsın.	cümlədə Sumqayıtda olduğu vurğulanır ad.	edildi.	
146.	**Səh-80 Cənubi Sudan əritədə qeyd olunmayıb.**		Qəbul edildi.	Nəzərə alınmayıb
147.	**Yenə eyni səhifədə Türkiyənin Balkan yarımadasında olan hissəsi verilməyib.**		Qəbul edildi.	
148.	**Səh-80 dünyanın siyasi xəritəsində "Sazilend" "Esvatini" kimi verilməlidir.**		Qəbul edildi.	
	METODİK VƏSAİT			
1.				
2.	Səhifə 16. 4-cu tapşırığın "b" variantında verilmiş sualın izahında dəqiqlik çatışmır. Dərslikdəki təsvirə əsasən suala cavab vermək mümkün deyil.	Şəkildən (xəritədən) görünür ki, cənubdan keçən yol enli və daha əlverişlidir.	Nəzərə alınmır.	
3.	Səhifə 18. "Fəaliyyət" blokunun 1-ci tapşırığının izahında 6-cı məntəqənin koordinatı 120^0ş.u deyil, 150^0 ş.u olaraq qeyd olunmalıdır.		Qəbul edildi.	
4.	Səhifə 18. "Fəaliyyət" blokunun 3-cu tapşırığının izahında 6-lıq koordinat sistemində muzey 6233338 deyil, 623337 olaraq qeyd olunmalıdır.Eyniz zamanda kinoteatr 628332 deyil, 628331 olaraq qeyd olunmalıdır.	Obyektlərin koordinatları düzgün verilmişdir.	Nəzərə alınmır.	
5.	Səhifə 18. "Fəaliyyət" blokunun 5-ci tapşırığının "a" variantında verilən sualda "nisni" orfoqrafik səhvi "nisbi" olaraq redaktə olunsun.		Qəbul edildi.	
6.	Səhifə 23. İZAHETMƏ ƏRAZİNİN MÖVQEYİNİ CİS-lə NECƏ TƏHLİL EDƏ BİLƏRİK? növbəti səhifədə		Qəbul edildi.	

	verilsin.			
7.	2-ci hissə Səh-27: 4-cü sualda Azərbaycanın iqlim tipləri 10-cu sinif səhifə 87 uyğun düzəliş edilsin. Naxçıvanda dağ-tundra iqlim tipi Araz çayının dərəsinədək enmir. Araz boyu düzənliklərdə yarım səhra quru-çöl iqlim tipidir.		Qəbul edildi.	
8.	S-29: Yerin daxili quruluşunda, 7-2.1.1. altstandartında nələri izah etməli olduğu qeyd edilmir. Yer qabığının quruluşu verilməlidir mi? Və umumiyyətlə, altstandartlar açılmır, tam əhatəli deyil. Altstandartların açıqlaması əlavəsi var mı? Altsandatlarda nələr aid, nələr ələ alınmalıdır, şagird hər sinfin sonunda hansı bilik və bacarıqları əldə etməlidir? Ümumiyyətlə, dərslik elə təəssürat oyadır ki, izahetmə və uzalaşdırma, əlaqələndirmə, məntiqi izah sanki az yer verilib. Məlumat verilir, lakin səbəb-nəticə əlaqəsini görmək olmur. Bəlkə dərslikdə həcm buna imkan vermir? Lakin, kifayət qədər iri şrift və boş yerlər var dərslikdə. Daha xırda şrift ilə şagirdlərin yaşlarına uyğun səbəb-nəticə ardıcıllığı və məntiqi əsaslandırılması ilə tərtib edilsə idisə dərslik daha yaxşı olardı. Mən bir müəllim olaraq, mövzunu oxuyanda yoruluram. Şagir ancaq cümlələri əzbərləyəcək belə çıxır.	7-2.1.1. altstandartına əsasən “Yerin daxili quruluşunu izah edir.” və “Yerin daxili quruluşunun maketini (modelini) hazırlayır.” təlim nəticələri verilmişdir. Mövzunun sonunda isə bunlara əlavə olaraq daha konkret təlim nəticəsi kimi “Yerin daxili qatları olan nüvə, mantiya və Yer qabığını təsvir edir.” Şagirdin Yerin daxili quruluşuna aid mövcud bilik və bacarıqlar 7-ci sinif üçün məqbul hesab edilir. İradda konkret olaraq nəyin nəzərdə tutulduğu aydın deyil.	Nəzərə alınmır.	
9.	Səhifə 34. Cədvəldə Abşeron, Qobustan 2 dəfə düşüb.		Qəbul edildi.	
10.	S-39: Qondvana yox, Hondvana olmalı. Bu səhifədə 3 yerdə Qondvana gedib.	İngilis dilində də Qondvanadır.	Nəzərə alınmır.	
11.	Səhifə 41. Senday yox Tohoku zəlzələsi yazılsın.		Qəbul edildi.	
12.	Səhifə 86. Qrafikdə aylar yazılsın.	Yazılıb. Böyütmək lazımdır.		
13.	Səhifə 92. Qrafikdə 230 mln göstərən xətt aşağı salınsın.		Qəbul edildi.	

14.	Səhifə 101 Səhifə 109 Səhifə 115-də dəyərləndirməyə aid suallar dərslikdə hərflərlə verilib, Metodikdə isə rəqəmlərlə. Eyniləşin.		Qəbul edildi.	
15.	**Səhifə 14.** 4-cü tapşırığın b bəndindəki sualın cavabında "**Xəritədəki limanın böyüklüyünü nəzərə alsaq, görərik ki, F şəklindəki yol Sinqapurun cənubundan keçən yoldur**" yazılmışdır. Lakin bunu dərslikdəki F şəkilinə əsasən müəyyən etmək mümkün deyil.	Təkrar.	Nəzərə alınmır.	
16.	**Səhifə 15.** 2-ci sətirdə "**... Böyük miqyaslı xəritələrdə ...**" deyil, "*... Böyükmiqyaslı kartoqrafik təsvirlər ...*" yazılmalıdır.	Kartoqrafik təsvirlər daha geniş anlayışdır. Göstərilən səhifədə belə ifadə yoxdur.	Nəzərə alınmır	
17.	**Səhifə 16.** 3-cü tapşırığın cavabında kinoteatrın koordinantı "**628332**" deyil, "*62**9**332*" yazılmalıdır.	Təkrar.	Nəzərə alınmır	
18.	**Yenə həmin səhifədə** 5-ci tapşırığın a bəndindəki sual "**F şəklində verilən obyektin fiziki-coğrafi mövqeyini necə şərh edə bilərsiniz?**" dərsliyə uyğun olaraq "*F şəklində verilən obyektin nisbi mövqeyini necə şərh edə bilərsiniz?*" yazılmalıdır. Həmçinin c bəndində "**E və F şəkillərindən ...**" deyil, "*E və F şəkillərindəki obyektlərdən ...*" yazılmalıdır.	Təklif olunduöğu kimi yazılmışdır.	Nəzərə alınmır	
19.	**Yenə həmin səhifədə** 6-cı tapşırığın cavabında Çin səddinin uzunluğu "**13000 mil**" deyil, "***21 196 km***" yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
20.	**Səhifə 18.** 4-cü sualın b bəndindəki sualda "**... 2017-2021 ...**" deyil, "*... 2018-2021 ...*" yazılmalıdır. Həmçinin cavabda "**Bu səbəblərdən biri 2019–2020-ci illərdə pandemiya ilə əlaqədar istehsalın azalması ola bilər**" deyil, "*Bu səbəblərdən biri 2020-ci ildə pandemiya ilə əlaqədar istehsalın azalması ola bilər*" yazılmalıdır.	2018-2021 yazılmışdır.	Qismən qəbul edilir.	
21.	**Səhifə 20.** Cədvəldə "**... Limandakı məntəqələrin sayı ...**" deyil, "*... Limandakı obyektlərin sayı ...*" yazılmalıdır.	Səhifə yanlış göstərilmişdir.	Nəzərə alınmır	

22.	**Səhifə 21.** Xəritənin üzərindəki yazılar tərcümə edilməlidir.	Səh. 20-də xəritə var və yazılar tərcümə edilmişdir. Səh. 23-də xəritənin üzərində yazılar tərcümə ediləcək.	Nəzərə alınmır	
23.	**Səhifə 24.** 3-cü tapşırığın cavabında "**... Şimali Amerikanın şimal-şərqini misal göstərmək olar ...**" deyil, "*... Şimali Amerikanın* ***şərqini*** *misal göstərmək olar ...*" yazılmalıdır.	Bu irad 26-cı səhifəyə aiddir.		
24.	**Səhifə 31.** 4-cü tapşırıq dərslikdə müvafiq blokda verilməmişdir.		Qəbul edildi.	
25.	**Səhifə 32.** 5-ci tapşırığın cavabında "**Şəkillərdən görünür ki, D-dəki sönmüş vulkanda maqma ocağı yoxdur, C-dəki yatmış vulkanda isə püskürmə ehtimalı var**" yazılmışdır. Lakin dərslikdəki C və D şəkillərinə baxdıqda bunu görmək mümkün olmur.	Mətndə buna dair izah var.	Nəzərə alınmır	
26.	**Yenə həmin səhifədə** Səhifənin sonundan 6-cı sətirdə "**... prosesini ...**" deyil, "... *prosesin* ..." yazılmalıdır.	Səhifə yanlış göstərilmişdir. Məlumat aşkar edilmədi.	Nəzərə alınmır	
27.	**Səhifə 33.** 1-ci cədvəl dərslikdəki kimi verilməlidir. Həmçinin cədvəldə yatmış vulkanlara da nümunə verilməlidir.	Yatmış vulkanlara dair cədvəldə iki nümunə verilmişdir.	Nəzərə alınmır	
28.	**Səhifə 34.** 3-cü sualın cavabında "**... faydalı qazıntılardan bir neçəsinin (qranit, bazalt, pemza və s.) ...**" deyil, "*... süxurlardan bir neçəsinin (qranit, bazalt, pemza və s.) ...*" yazılmalıdır.	.. maqmatik üxurlara aid olan faydalı qazıntılar .. yazılmışdır. daha dəqiq izahdır.	Nəzərə alınmır	
29.	**Səhifə 38.** 1-ci tapşırığın b bəndindəki sualın cavabında "**Şagirdlər xəritə əsasında Sakit okean, Naska və Filippin tavalarının okean Yer qabığından ibarət olduğunu müəyyən edə bilərlər**" deyil, "*Şagirdlər xəritə əsasında Sakit okean, Naska,* ***Kokos*** *və Filippin tavalarının okean yer qabığından ibarət olduğunu müəyyən edə bilərlər*" yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	

30.	**Səhifə 42.** 2-ci tapşırığın cavabında Gəncə ərazisində seysmik dalğaların sürətinin yavaş olduğu yazılır. Lakin elə həmin səhifədə cədvəldə Gəncə zəlzələsi zamanı yer səthində yaranmış dəyişikliklər yazılmışdır. Bu fikirlər təzad yaradır. Ona görə 2-ci tapşırıqda dağ ətəyi düzənlikdə yerləşən məntəqələrin verilməməsi məqsədəuyğundur.	Gəncə zəlzələsi Murovdağda baş verib. Gəncə şəhəri isə düzənlik ərazidə yerləşir. Dalğalar zəifdir.	Nəzərə alınmır.	
31.	**Səhifə 43.** 5-ci tapşırıqda Niderlandda yaradılmış polderləri süni ada adlandırmaq doğru deyildir. Çünki, onlar dənizin dayaz ərazilərinin bəndlərlə ayrılmış, qurudulmuş quruya bitişik əraziləridir.		Qəbul edildi.	
32.	**Səhifə 45.** 1-ci tapşırığın a bəndindəki sualın cavabında "**Dağlıq ərazidə yerləşən hamar, hündür (1300 m–1600 m) düzənlikdir**" deyil, "*Dağlıq ərazidə yerləşən (1300 m–1600 m) yayladır*" yazılmalıdır.	Şagird yayla anlayışı ilə tanış deyil.	Nəzərə alınmır.	
33.	**Səhifə 46.** 4-cü tapşırığın c bəndində İsa bulağı mineral bulaq kimi verilməsi doğru deyildir.	Səhifədə Turşsu və Şırlan bulaqları verilmişdir. isa bulağı yoxdur.	Nəzərə alınmır.	
34.	**Yenə həmin səhifədə** 1-ci tapşırığın b bəndində "**Ərəbistan dənizi**" və "**Hind okeanı**" relyef kimi təqdim edilirsə, bu zaman "*Ərəbistan dənizinin yatağı*" və "*Hind okeanının yatağı*" yazılmalıdır.	Okean çökək ərazi kimi izah edilmişdir. Şagird Okean yatağının nə olduğunu bilmir.	Nəzərə alınmır.	
35.	**Səhifə 47.** "**Fəaliyyət**"də c bəndindəki tapşırığın "**a və b-nin c ilə 2 oxşar və 2 fərqli xüsusiyyətini müəyyən edin"** izahı **"a və b dağları daha hündürdür və ətəyi, zirvəsi, yamacı aydın müşahidə edilən relyef formasıdır, c isə daha alçaqdır, zirvəsi hamardır**" doğru verilməyib. Həmçinin d və e bəndlərindəki tapşırıqların izahı bir-birini təkzib edir.	Dərslikdə şəkillərdə düzəliş edilmişdir və cavablar düzgündür.	Nəzərə alınmır.	
36.	**Səhifə 48.** Eyler-Venn diaqramında "**Yamacında lava axınları aydın görünür**" deyil, "*Yamacında keçmiş lava axınlarının izləri görünür*" yazılmalıdır.		Qəbul edildi.	
37.	**Səhifə 49.** Cədvəldə 2-ci sütunda "**Orta Rusiya**	Düzənliklərin hündürlüyünə dair verilən	Nəzərə	

<table>
<tr><td></td><td>yüksəkliyi, Şərqi Avropa düzənliyi” deyil, yalnız “Orta Rusiya yüksəkliyi” yazılmalıdır.</td><td>nümunələrdir.</td><td>alınmır.</td><td></td></tr>
<tr><td>38.</td><td>Səhifə 54. 2-ci tapşırığın a bəndində okeanları kiçikdən böyüyə doğru sıralamaq tələb olunur. Lakin cavabda böyükdən kiçiyə doğru sıralanır.</td><td></td><td>Qəbul edildi.</td><td></td></tr>
<tr><td>39.</td><td>Yenə həmin səhifədə cədvəldə Sakit və Atlantik okeanlarını əhatə edən qitələrin sayı “5” deyil, “4” yazılmalıdır. Həmçinin Hind okeanını əhatə edən qitələrin sayı “4” deyil, “3” yazılmalıdır.</td><td>Məlumatlar doğru verilmişdir.</td><td>Nəzərə alınmır.</td><td></td></tr>
<tr><td>40.</td><td>Səhifə 55. 1-ci sətirdə “Avropanın .... ən dərin yeri ...” deyil, “Avropanın .... ən alçaq yeri ...” yazılmalıdır.</td><td></td><td>Qəbul edildi.</td><td></td></tr>
<tr><td>41.</td><td>Yenə həmin səhifədə Şərqi Avropanın düzənliyinin bütövlükdə yüksəklik kimi verilməsi doğru deyil.</td><td>Məlumat aşkar edilmədi. Səhifədə belə qeyd yoxdur.</td><td>Nəzərə alınmır.</td><td></td></tr>
<tr><td>42.</td><td>Yenə həmin səhifədə 4-cü tapşırıqda “D-dəki dağları C-də müəyyən edin” deyil, “D şəklində verilən dağları C xəritəsində müəyyən edin” yazılmalıdır.</td><td></td><td>Qəbul edildi.</td><td></td></tr>
<tr><td>43.</td><td>Səhifə 55-57, 60. Xəritə-sxemlərdəki nöqtələr dərslikdə müvafiq xəritə-sxemlərdəki nöqtələrlə eyni olmalıdır. Həmçinin bu xəritə-sxemlərə aid tapşırıqların şərti dərslikdəki müvafiq tapşırıqların şərti ilə eyni olmalıdır.</td><td></td><td>Qəbul edildi.</td><td></td></tr>
<tr><td>44.</td><td>Səhifə 59. 2-ci cədvəl aşağıdakı kimi olmalıdır.<table><tr><td>Şimal</td><td>Rusiya</td><td>Samur-Dəvəçi və ya Şollar d
maili düzənliyi, Sudur silsiləsi,
silsiləsi</td></tr><tr><td>Şimal-qərb</td><td>Gürcüstan</td><td>Ceyrançöl, Acınohur, Qa
çökəkliyi</td></tr></table></td><td>Tapşırığa uyğun olaraq yazılmışdır.</td><td>Nəzərə alınmı</td><td></td></tr>
</table>

Qərb	Ermənistan	Şahdağ silsiləsi, Murğuz silsiləsi, Qarabağ vulkanik yaylası	
Cənub-qərb	Türkiyə	Araz çayı	
Cənub	İran	Naxçıvanın düzənlikləri, Gəyən düzü, İncə düzü, Mil düzü, Muğan düzü, Talış dağları	

45.	**Yenə həmin səhifədə** səhifənin sonundan 3-cü sətirdə Dünyanın fiziki xəritəsinin yerləşdiyi səhifələr “**87-88**” deyil, “*86-87*” yazılmalıdır.	Doğru yazılmışdır	Nəzərə alınmır.	
46.	**Səhifə 60.** 4-cü tapşırığın şərtində Dünyanın fiziki xəritəsinin yerləşdiyi səhifələr “**84-88**” deyil, “*86-87*” yazılmalıdır.	Doğru yazılmışdır.	Nəzərə alınmır.	
47.	**Yenə həmin səhifədə** sxemdə rift dərəsi doğru göstərilməyib.		Qəbul edildi.	
48.	**Səhifə 61.** Relyef profili primitiv şəkildə tərtib olunmuşdur.	Şagirdlərdən profili sadə formada qurmaları tələb olunur.	Nəzərə alınmır.	